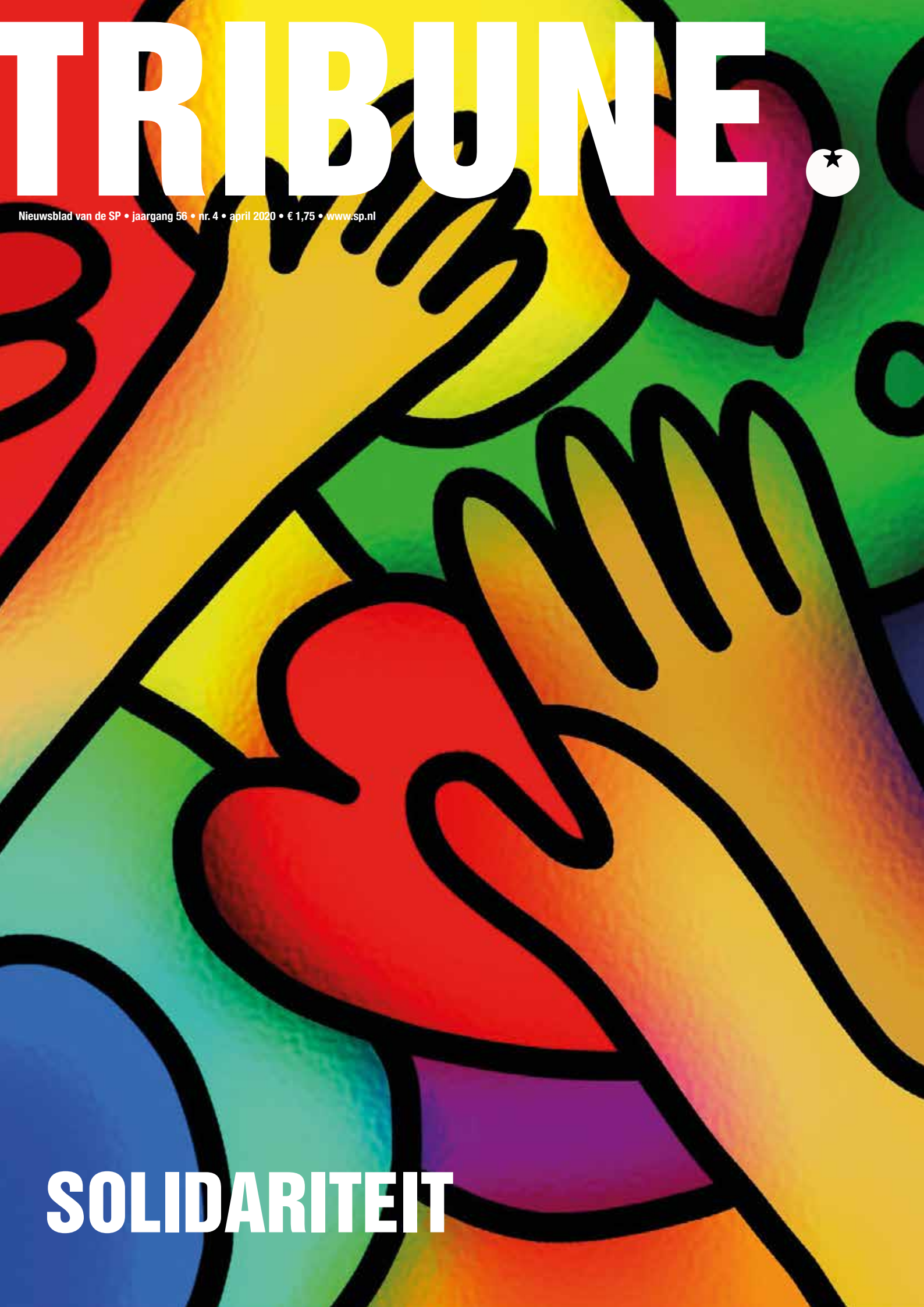

TRIBUNE

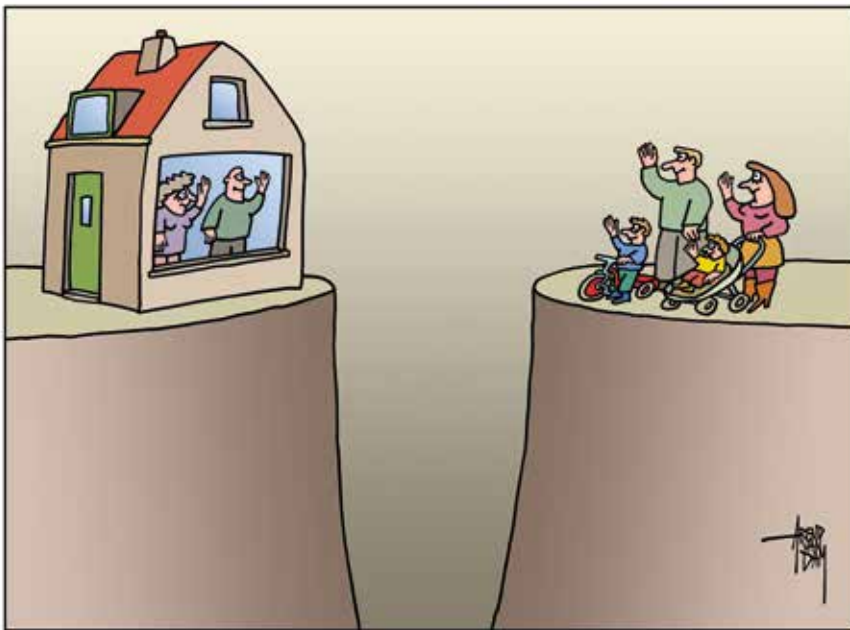

Nieuwsblad van de SP • jaargang 56 • nr. 4 • april 2020 • € 1,75 • www.sp.nl

SOLIDARITEIT

Arend van Dam

SOCIAL DISTANCING

SP-MELDPUNT CORONACRISIS

Om een nog beter beeld te hebben van de gevolgen van de coronacrisis, heeft de SP een meldpunt geopend. Werk, school, huur, gezondheidszorg: al uw ervaringen, zorgen en oplossingen helpen ons.

Deel uw ervaring op
doemee.sp.nl/coronacrisis

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE
POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

NOMINEER JE HUISBAAS!

Veel Nederlanders zitten thuis. Daarom is dit het moment waarop gebreken aan huizen extra zichtbaar worden. Veel jongeren huren bij een huisjesmelker, een verhuurder die zoveel mogelijk huur vraagt en zo min mogelijk onderhoud doet. Daarom wonen zoveel jongeren in slechte en te dure huizen. Al 13 jaar voert ROOD de Huisjesmelker van het Jaar-campagne tegen deze slechte verhuurders. Juist nu is deze campagne relevanter dan ooit omdat goede woonruimte nu nog meer van levensbelang is. Daarom kunnen jongeren weer hun verhuurder nomineren voor Huisjesmelker van het Jaar en kunnen zij verhalen over hun woonsituatie kwijt. Met die verhalen kunnen we samen de strijd aan voor veilige en betaalbare woningen voor iedereen, juist in tijden COVID-19. Laat je verhaal achter of nomineer een huisjesmelker via www.huisjesmelkervanhetjaar.nl

Aftrap Huisjesmelker van 't jaar 2019

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Anouk Pross, Karen Veldkamp

Illustratie omslag
Prawny / Pixabay

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen met
de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten [NL86ZZZ403462460000](https://www.rechtspraak.nl/Informatie/Informatieoverzichten/Informatieoverzicht-1). Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-Geen Afgeleide Werken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Tijdens de crisis

Solidair en actief,
maar dan anders

4

Milieudefensie-chef Donald Pols

'Gewone mensen moeten
deel zijn van klimaatoplossing'

6

Historie

Verzwegen verzet

10

Lesbos

Als alle rampen
samenkomen

14

Toeslagen-affaire

Doorbraak en steeds
nieuwe onthullingen

25

13 Uitgelicht: Dakloos

18 Tolken: Al jarenlang uitgemolken

28 LinksVoor: Patrick Bakkenes maakt mooie boeken

29 Bart leest: Uitgebuit

19, 20, 21, 22, 23, 24 Nieuws 30 Brieven 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Tijd voor solidariteit

De coronacrisis is een afschuwelijke gezondheids crisis met onbeschrijflijk veel verdriet en leed voor alle betrokkenen. Alleen gezamenlijk, solidair met elkaar, komen we hier doorheen. De coronacrisis laat ons ook zien wat van waarde is. En dat we sterker staan als we naar elkaar om kijken, in plaats van langs elkaar heen leven. Dat we uiteindelijk, als het erop aan komt, elkaar willen helpen in plaats van pakken wat we pakken kunnen.

Duidelijk wordt ook welke beroepen er in moeilijke tijden werkelijk toe doen. Van verpleegkundigen in het ziekenhuis tot de politieagenten op straat. Van vrachtwagenchauffeurs tot vakkenvullers, die ervoor zorgen dat wij nog naar de winkel kunnen. Dit zijn de mensen die we niet kunnen missen, maar die we zeker niet het beste betalen. En die tijdens de vorige crisis ook al de klappen moesten opvangen. Nu krijgen ze te horen dat ze een 'cruciaal beroep' hebben en wordt verwacht dat ze doorgaan met werken, terwijl anderen thuis mogen blijven.

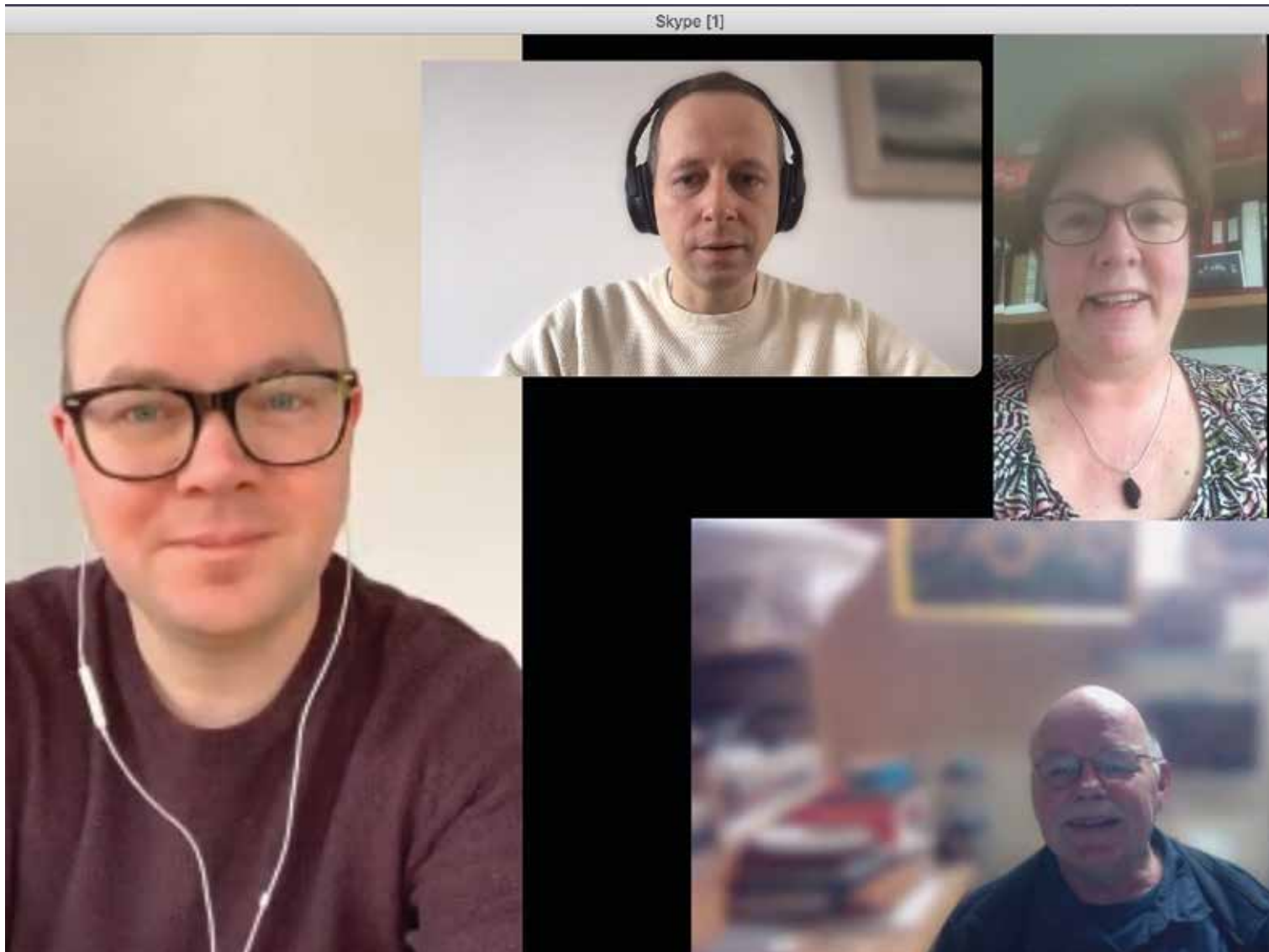
Zelf woon ik in Noord-Oost Brabant midden in het 'epicentrum' van de corona-uitbraak. In mijn eigen omgeving zie ik hoe het virus om zich heen grijpt en hoeveel leed het veroorzaakt. Veel mensen raken besmet en veel mensen sterven. Niet alleen in de ziekenhuizen, maar ook op andere plekken in de zorg is de situatie vreselijk zwaar voor de zorgverleners. Zij draaien dubbele diensten, moeten hun werk soms met te weinig beschermende materialen doen en kunnen zelf nauwelijks worden getest. Deze mensen verdienen zoveel meer dan ons applaus.

In 2008 bracht de kredietcrisis onze economie aan de rand van de afgrond. Toen zijn grote banken en internationale bedrijven geholpen, maar konden mensen de klappen opvangen. Als gevolg van de gezondheids crisis door corona dreigt nu opnieuw een economische crisis. Laten we nu investeren in wat voor ons allemaal de meeste waarde heeft. Een herwaardering van onze publieke sector. Niet alleen applaus en een eenmalige 'crisis-bonus', maar een fatsoenlijk salaris, genoeg collega's en een normale werkdruk. Niet de politiek van de markt, maar voor de mensen. Niet een economie die werkt voor enkelen, maar voor ons allemaal.

Pas goed op elkaar.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

PRAKTISCHE SOLIDARITEIT TIJDENS CRISIS

‘DE SP HOUDT HET HOOFD KOEL’

Arnout Hoekstra is nog maar een paar maanden geleden begonnen als algemeen secretaris. De coronacrisis maakt zijn werk op zijn zachtst gezegd bijzonder. Kan de SP blijven draaien?

DE SP IS EEN PARTIJ die het moet hebben van het contact met mensen. Langs de deuren, op straat, tijdens acties en bijeenkomsten. De zogenoemde *intelligente lockdown* lijkt dat werk nu bijna onmogelijk te maken. Algemeen secretaris Arnout Hoekstra vertelt dat hij zelf uiteraard ook thuis werkt: ‘Dat is vooralsnog goed vol te houden. Ik heb een zoon van negen, die ik natuurlijk begeleid met thuisstudie. Dat gaat verrassend goed, dankzij de goede organisatie vanuit school.’ Hij zegt dat hij niet mag klagen: ‘Na de zoveelste keer beeldbellen ga je gewoon sociaal contact wel missen. Maar vergeet niet dat we ook afdelingen hebben midden in het epicentrum, waar naasten ziek zijn of door de coronacrisis overleden. Onze

gedachten gaan dan ook in eerste instantie uit naar de mensen die getroffen zijn.’

Hoekstra is positief over hoe SP-afdelingen omgaan met de coronacrisis: ‘We zijn, historisch en nog steeds, een partij van lokale afdelingen. Afdelingen die hun politieke werk beginnen vanuit praktische hulp, bijvoorbeeld met SP-Hulpdiensten. Dat is waar we goed in zijn. Dat komt in een crisis goed van pas. Ik hoor van afdelingen dat ze hun hulpdienst juist nu aan het versterken zijn.’

Steuntje in de rug

Maar wat kun je doen? ‘Veel afdelingen zijn nu onze eigen leden aan het bellen –

vooral de kwetsbare, oudere leden. Hebben ze hulp nodig? Moeten er boodschappen worden gedaan? Ik zie dat dit veel gedaan wordt en ik hoor dat het erg op prijs wordt gesteld’, vertelt Hoekstra. Speciaal voor dit doel is door de ledenadministratie een belcampagne opgezet, zodat afdelingen gemakkelijk aan de slag kunnen.

Maar niet alleen leden worden ondersteund. ‘In West-Friesland heeft de afdeling een kaartenactie opgezet voor mensen die nu een steuntje in de rug verdienen – zorgmedewerkers bijvoorbeeld. Leden kunnen doneren voor de actie en mensen ervoor opgeven. In Gilze-Rijen is afdelingsvoorzitter Hieke Croese aan

Onze Hulpdiensten komen in een crisis goed van pas

Arnout Hoekstra (boven)
vergadert met
Dagelijk Bestuursleden
Jannie Visscher,
Spencer Zeegers
en Thijs Coppus.

het koken geslagen. Hij is kok en maakt nu maaltijden voor mensen die in de zorg werken en voor mensen die in armoede leven. Leden helpen met bezorgen en met donaties', zegt Hoekstra. 'En het hoeven niet speciaal SP-acties te zijn natuurlijk. In Heerlen hebben SP'ers zich aangesloten bij *Heerlen against Corona*, waarbij meer dan 250 vrijwilligers boodschappen doen, maaltijden bereiden en een praatje maken over de telefoon. Een van de coördinatoren is trouwens wel een SP'er: regiovertegenwoordiger Cynthia Smeets.'

Tips op SPnet

De ondersteuning vanuit partijkantoor De Moed gaat gewoon door, maar dan op

een andere manier dan anders. De tijd staat niet stil. 'De voorbereidingen van de verkiezingen volgend jaar gaan bijvoorbeeld gewoon door. Regio-conferenties kunnen weliswaar niet doorgaan, maar Ronald van Raak heeft als voorzitter van de programmacommissie per e-mail aan afdelingsvoorzitters om inbreng gevraagd. Dat vraagt van voorzitters natuurlijk wel dat zij organiseren dat leden daarover kunnen meepraten. Via beeldbellen, via e-mail, dat bepalen ze zelf.'

Op [SPnet.nl](https://www.spnet.nl) kunnen SP-leden tips en allerhande informatie vinden. Bijvoorbeeld over hoe je via Skype kunt video-vergaderen. Maar ook worden er ideeën voor afdelingen verzameld: wat kun je allemaal doen? Verder komen er voorstellen voor lokale politiek aan bod: voorkom huisuitzettingen, steun voedselbanken, zorg dat jeugdzorg en Wmo doorbetaald worden – belangrijke zaken die in alle paniek misschien over het hoofd gezien worden door andere partijen. De SP houdt het hoofd koel. Dat advies geeft de algemeen secretaris graag ook aan de leden: 'Het is niet gemakkelijk, maar de SP is hier goed in – solidariteit en improviseren. Zorg goed voor jezelf zodat je gezond blijft en zorg op een veilige manier voor de mensen om je heen.' •

tekst Diederik Olders

Andere wereld

Om je heen hoor je bijna niets anders dan corona, corona, corona. Opeens leven we in een andere wereld. Sommigen hebben direct te maken met de ziekte. Anderen moeten opeens extra hard en lang werken. Weer anderen stopten noodgedwongen met werken of moesten hun zaak sluiten en maken zich zorgen over de toekomst. Het valt ook niet mee om kinderen de hele dag thuis te houden, of om afgesloten van de buitenwereld in bijvoorbeeld een verpleeghuis te zitten.

Juist in deze crisistijd gelden onze morele waarden meer dan ooit en moeten we laten zien dat de SP er is. Niet alleen in woorden, maar vooral met daden. Gelukkig gebeurt dat op steeds meer plaatsen. Veel afdelingen brengen solidariteit in de praktijk.

Onze mensen in de gemeenteraad en in de Tweede Kamer voeren strijd voor bescherming van het zorgpersoneel, voor een goed sociaal vangnet voor mensen die hun werk kwijtraken, voor flexwerkers, zzp'ers, ondernemers in het mkb, huurders en huiseigenaren die de woonlasten niet meer kunnen opbrengen en dak- en thuislozen, om maar wat te noemen.

Het is belangrijk dat we in deze tijden van crisis goed voor elkaar zorgen. Maar we moeten ook alvast vooruitkijken. Deze crisis maakt de zwakke plekken in onze economie heel duidelijk: de onzekerheid van noodgedwongen zzp'ers, de marktwerking in de zorg en de afhankelijkheid van grote bedrijven. Wij zijn de vorige crisis nog niet vergeten en willen niet in dezelfde fout vervallen: dat na de crisis alles weer gewoon verder gaat.

Mensen zien nu beter dan ooit dat een andere wereld nodig is. Daarom werken wij aan een 'Aanvalsplan voor de economie', om ze te laten zien dat die andere wereld binnen handbereik is.

‘Klimaatscepsis legt de bijl
aan de wetenschap’

foto Laurens van Puiten / HH©

DONALD POLS, DIRECTEUR MILIEUDEFENSIE

GOEDKOPER UIT DOOR EERLIJK KLIMAATBELEID

Wat is het juiste klimaatbeleid? Welke uitgangspunten moeten ten grondslag liggen aan de broodnodige ommezwaai? Juist voor Nederland, dat qua klimaatdoelen stevast ergens onderaan de Europese lijstjes bungelt, zijn dat cruciale vragen. Volgens Donald Pols, directeur van Milieudefensie, slaat ons land de plank nog steeds fundamenteel mis: 'Bij klimaatbeleid moet het welzijn van gewone mensen niet een toevallig neveneffect zijn, maar het doel ervan.'

Iedereen is er anno 2020 van doordrongen dat klimaat en milieu letterlijk van levensbelang zijn. Maar breed draagvlak voor de huidige klimaat- en milieumaatregelen is nog steeds ver te zoeken. Hoe komt dat? En hoe terecht of onterecht zijn redeneringen als: 'Windmolens? Mij best, maar niet bij mij voor de deur'? Of: 'Door die milieuregels wordt alles alleen maar duurder'?

› **Om met dat laatste te beginnen: u heeft onlangs gezegd dat mensen geen ambiteus klimaatbeleid accepteren als dat gepaard gaat met een substantiële kostenstijging. Wat vindt u substantieel?**

'Dat wordt in grote mate bepaald door je eigen financiële positie. Wat voor jou substantieel is, hoeft voor een ander niet substantieel te zijn. En andersom. Het is onderdeel van een politiek-maatschappelijke discussie, hetgeen betekent dat het een kwestie van verdeling is. Uit onderzoek blijkt, dat de mensen in het algemeen bereid zijn om hun steentje bij te dragen om een gezamenlijke maatschappelijke uitdaging aan te pakken en op te lossen. Maar dan

willen ze wel het gevoel hebben dat iedereen er in gelijke mate voor staat. En dat is dus niet het geval. En over die kosten nog het volgende: in Canada is gebleken dat klimaatbeleid zelfs mogelijk is met een kostendaling voor de mensen. Canada is het eerste land in de wereld dat een eerlijk klimaatbeleid heeft ingevoerd. Daar blijkt dat 70 procent van de huishoudens er aan het eind van de maand financieel op vóóruit zijn gegaan. Niet enorm, maar als jij vraagt wat een substantiële kostenstijging is, dan is het mijn stelling dat klimaatbeleid gepaard kan gaan met een kostendaling.'

› **Maar dan moet daar wel beleid op gemaakt worden. Hoe zou dat eruit moeten zien?**

'In essentie komt het erop neer dat je vervuiling belast en dat je de inkomsten daaruit in klimaatoplossingen investeert – met name voor gewone mensen. De grootste vervuilers gaan dan het meeste bijdragen. Maar ook jij en ik zijn vervuilers; de belastinginkomsten daaruit investeer je weer in oplossingen. Voorbeeld. Je voert een CO₂-belasting in en

de inkomsten gebruik je dan om mensen te ondersteunen om hun huizen te isoleren. Hebben zij hun huis geïsoleerd, dan gaan hun energiekosten omlaag.'

› **Klinkt logisch en eenvoudig. Wat is dan in essentie het verschil met het huidige Nederlandse klimaatbeleid?**

'Kijk, het huidige klimaatbeleid bestaat in wezen uit een subsidie voor bedrijven en huishoudens op klimaatvriendelijk gedrag. Dat is de essentie. Je krijgt subsidie als je een elektrische auto koopt of als je zonnepanelen op je dak legt, je muren isoleert of dubbelglas laat plaatsen. Maar je moet wel eerst genoeg geld hebben om een elektrische auto te kunnen kopen om die subsidie te krijgen. Je moet genoeg geld hebben om zonnepanelen op je dak te leggen. Je moet al een huis bezitten om het te kunnen isoleren. Dus de systematiek is gebaseerd op mensen die die eerste stap kunnen zetten. Dat zijn mensen met een stevige financiële basis.'

› **En dus kunnen veel mensen niet meedoen, bedoelt u?**

‘De mensen hebben het gevoel dat de politieke discussie niet over hen gaat, dat is funest’

‘Ja. De mensen kijken naar de politiek en hebben het gevoel dat de politieke discussie niet over hen gaat. Het gaat over het redden van de wereld, het redden van Afrika, het redden van de jeugd, het redden van de natuur. En over de toekomst over twintig of vijftig jaar. Allemaal heel belangrijke zaken waar ik 100 procent achter sta. Maar vanuit het perspectief van de gemiddelde burger gaat het niet meer over hen. Dat is funest. Het gevoel van: het gaat over alles behalve over mij. Daar komt het gevoel nog bij dat, naarmate het over grotere zaken gaat, in de praktijk altijd anderen er beter van worden terwijl zij wel zelf de kosten moeten dragen. En daarom gaat de aanpak die wij voorstellen om tot eerlijk klimaatbeleid en klimaatrechtvaardigheid te komen uit van het volgende: bij klimaatbeleid moet het welzijn van gewone mensen niet een toevallig neveneffect zijn, maar het doel ervan. Want anders geloven de mensen het niet meer. Kijk, ik draai al twintig jaar in het klimaatdebat mee. Een veel gehoord woord in het jargon is ‘co-benefit’. Dat betekent dat je beleid maakt dat als toevallig neveneffect heeft dat mensen er beter van worden. Zoals minder vervuiling en daling van energiekosten. Mensen geloven dat niet en ze hebben gelijk! Want die ‘co-benefit’ wordt bijna nooit waargemaakt. Dus moet je klimaatbeleid zo vormgeven dat mensen als doél van dat beleid er beter van worden. Dus: goedkopere mobiliteit, lagere woonlasten et cetera.’

› **Ja, maar het is een nogal breed gedragen visie dat de voordelen voor de ‘happy few’ uiteindelijk ook bij de gewone mensen landen. Is toch een goed uitgangspunt voor klimaatbeleid?**

‘Dat is de zogenaamde ‘trickle down’-theorie. Die zegt inderdaad: als de bovenkant van de samenleving ergens beter van wordt, dan druppelt het vanzelf naar beneden. Maar dat is aantoonbaar nergens gelukt, het is aantoonbaar een valse theorie. Amerika is daar natuurlijk het beste voorbeeld van, want dat is het land dat dat het meeste heeft toegepast, daar is de bovenkant van

de samenleving enorm beter geworden van die denklijn en de onderkant leeft in pure armoede. Maar een andere theorie is – in jargon – de capillaire theorie. Dat verwijst naar de capillaire werking bij planten en poreus gesteente, waarbij vocht omhoog wordt getrokken. En die zegt: als de onderkant van de samenleving beter wordt van beleid, dan wordt de bovenkant vanzelf ook beter, omdat geld als het ware als vanzelf omhoog vloeit in de samenleving. De Scandinavische landen laten zien dat de capillaire theorie veel beter werkt. Welnu, ik pleit ervoor om dezelfde theorie toe te passen op het klimaatbeleid. Later we ervoor zorgen dat de modale en lagere inkomens beter worden van klimaatbeleid, dat zij toegang krijgen tot klimaatoplossingen. En dan krijgt de bovenkant van de samenleving als vanzelf diezelfde oplossing.’

› **En blijft het andersom gaan, dan krijg je klimaatscepsis?**

‘Thomas Piketty maakt een relevante analyse. Hij zegt: de politiek is ontaard in een strijd tussen twee elites. Je hebt de rechtse, zakelijke elite die vooral uit de financiële sector voortkomt. En je hebt de linkse, culturele elite. Beide strijden met elkaar om de macht en voor hun eigen materieel belang, maar het gros van de bevolking herkent zich in geen van de twee. Een deel van de bevolking kiest er dan voor om op de populistische te stemmen. En dat is klimaatscepsis, inderdaad. Het klimaat- en milieubeleid is te veel onderdeel geworden van die twee elites. Lang was het de linkse culturele elite die het klimaat als thema naar zich toe trok. Nu is het in toenemende mate ook een thema van de rechtse zakelijke elite en die zegt: hoe kunnen wij als de bv Nederland er beter van worden? Bijvoorbeeld door meer windmolens naar Nederland te krijgen. Ook goed. Maar we moeten ervoor zorgen dat die derde groep ook onderdeel van de oplossing wordt.

In het algemeen zou ik over klimaatscepsis willen zeggen: ik ben ervan overtuigd dat wij met z’n allen met veel meer zelfvertrouwen

de bronnen van onze beschaving moeten benoemen én ze ook gaan vieren. Wetenschap is een van de bronnen van onze beschaving, samen met vrede, humanisme en vooruitgang. En rechtspopulisme legt de bijl aan de pijlers van onze beschaving door hun kritiek op de wetenschap. Misschien dat we nu door corona met de neus op de feiten gedrukt worden, maar wij vergeten wat de beschaving ons allemaal gebracht heeft.’

› **U zegt: wees daar trots op en zie uit naar verdere vooruitgang?**

‘Wij leven in de beste tijd ooit om als mens te leven. We hebben het laagste sterftecijfer als gevolg van ziekte en moord ooit, het laagste sterftecijfer als gevolg van oorlogen ooit, mensen leven langer dan ze ooit geleefd hebben. Ze zijn gezonder, hun inkomen is hoger, et cetera. De wetenschap is daar de bron van. Klimaatscepsis echter legt de bijl aan de wetenschap. Met z’n allen hebben we de verantwoordelijkheid om met zelfvertrouwen naar onze beschaving te kijken.’

› **In relatie met klimaatbeleid: betekent dat dat het spreekwoordelijke ‘systeem’ veranderd moet worden of dat ik mijn eigen individuele keuzes moet aanpassen?**

foto Marten van Dijk / HH©

Donald Pols in 2019 bij het overhandigen van handtekeningen voor klimaatvriendelijk beleid aan minister Hoekstra.

kan worden toegeschreven: je moet beleid maken dat ervoor zorgt dat die kleine groep beïnvloed wordt. Aan een algemene vliegtax zit een dilemma vast. Als die belasting namelijk hoog genoeg is om die 8 procent te beïnvloeden, de veelvliegers dus, dan moet die zo hoog zijn dat het eigenlijk politiek onuitvoerbaar wordt. Want dan kan helemaal niemand meer vliegen; met alle werkgelegenheidseffecten van dien. Dan zegt de politiek: dan maken we die tax zo laag, dat het eigenlijk geen pijn meer doet. Maar dan heeft het geen effect. Daarom pleiten wij voor een gedifferentieerde tax, waarbij we zeggen: de veelvliegers betalen meer per vlucht. En de mensen die weinig vliegen betalen minder.'

› **Maar Milieudefensie is een lobby-macht. Uiteindelijk zal de politiek het moeten doen.**

'Nee! Ik ben ervan overtuigd, dat echte structurele maatschappelijke veranderingen uit de bevolking voortkomen. Er is in de wereldgeschiedenis geen voorbeeld te noemen van een structurele verandering die uit de politieke elite is gekomen. Of je het nou hebt over het einde van de slavernij, het einde van het separatisme in Amerika, het einde van apartheid, de invoering van het vrouwenstemrecht, de invoering van het recht op de 40-urige werkweek, vakantie en vrije weekenden..., de elite heeft ons als samenleving nooit iets gegeven. Wij hebben dat altijd geëist. Een professor van de Harvard-Universiteit heeft honderd verschillende maatschappelijke bewegingen sinds 1900 met elkaar vergeleken. Zij laat zien dat als 3,5 procent van de bevolking zich achter een beweging schaarde, die beweging dan altijd haar maatschappelijke doelen wist te realiseren. En nog even dit: als Milieudefensie bereiken wij onze doelen niet via de lobby. Die bereiken wij door het opbouwen van een beweging. En de eisen kunnen via lobby verzilverd worden. Maar de bron van verandering ligt in de beweging.'

tekst Rob Janssen

'Allebei. We hebben allemaal de verantwoordelijkheid om ons leven op een zo verantwoord mogelijke manier vorm te geven. Je kan niet alles op het systeem afschuiven. Jij en ik zijn zelf voor een deel het systeem, ons gedrag is ook onderdeel van het systeem. Binnen zijn of haar financiële en fysieke mogelijkheden moet iedereen zijn bijdrage leveren. Maar systeemverandering komt niet van gedragsverandering van individuen. Het komt van een gedragswijziging van het systeem.

Dat betekent, dat – naast het feit dat jij gewoon verantwoord je leven moet vormgeven en waar mogelijk zo weinig mogelijk energie verbruikt en waar mogelijk het openbaar vervoer of de fiets pakt, gezond eet, et cetera – we ons met z'n allen moe-

ten inzetten voor systeemverandering. Dat begint bij op een partij stemmen die systeemverandering voorstaat. Maar het betekent ook actievoeren, druk zetten op grote partijen die het oude systeem in stand houden en ervan profiteren.'

› **En bijvoorbeeld ook maar één keer per jaar gaan vliegen?**

'Als je nu één keer per jaar vliegt, is het misschien goed om te overwegen om dat een keer per twee jaar te doen. Maar daar gaat het helemaal niet om. Wil je de impact van vliegen op het klimaat terugdringen, dan gaat het niet om die ene persoon die een keer per jaar of eens in de twee jaar vliegt. Het gaat om die 8 procent van de mensen aan wie 40 procent van het vliegverkeer

'De bron van verandering ligt in de beweging'

COMMUNISTISCHE VERZETSSTRIJDERS EINDELIJK EEN PLEK IN DE GESCHIEDENIS

Verguisd, vergeten en verstoppt. Met de plaatsing van een herdenkingssteen, gemaakt door beeldend kunstenaar Martin Grupstra, bij het gemeentehuis van Pekela werd in 2017 korte metten gemaakt met een grove historische onrechtvaardigheid. Het zou ruim 70 jaar duren voordat communistische verzetsstrijders erkenning kregen.

Het coronavirus steekt dit jaar een stokje voor een publieke Dodenherdenking. Maar op 4 mei aanstaande worden voor de 75^e maal de slachtoffers en de verzetsstrijders van de Tweede Wereldoorlog herdacht. In al die jaren is daarbij maar weinig aandacht geweest voor de communistische verzetsstrijders. Ons land sprong, mild uitgedrukt, na de Tweede Wereldoorlog krampachtig om met communisten en zweeg het communistische verzet dood. Maar in Pekela worden zij niet vergeten. Dankzij inspanningen van nabestaanden en de SP verrees daar drie jaar geleden een verzetsmonument.

De erkenning kwam weliswaar veel te laat, maar biedt de familieleden desalniettemin troost en genoegdoening. Ze mogen openlijk trots zijn op de rode verzetskameraden die het op durfden te nemen tegen de nazi's. Waarom moest het zo lang duren? Pim Siegers, voorzitter van de SP-fractie in de Pekelder gemeenteraad en fervent

voorvechter van een blijvend eerbetoon aan het communistisch verzet: 'Dat kwam vooral door de angst voor het "rode gevaar" in de Koude Oorlog; en, eerder, door het vroegtijdig monddood maken en vermoorden van communisten voor en vlak na de bezetting door Duitsland. Daardoor verschrompelde als het ware hun latere rol in de oorlog in het collectieve geheugen. Hier in Oost-Groningen speelde ook nog eens de eeuwige strijd tussen de PvdA en de CPN. De sociaaldemocraten streefden een socialer systeem na, de communisten-socialisten wilden een ánder systeem. Die controversie speelde door tot in deze eeuw. Zo kreeg Fré Meis, de legendarische communistische vakbondsleider en wat mij betreft de grootste Pekelder in de geschiedenis, in 2002 een standbeeld. Dat beeld kwam er uiteindelijk mede door het doorzettingsvermogen van de linkse PvdA-burgemeester Meindert Schollema – maar het was tegen de zin van enkele van zijn partijgenoten.'

Monddood gemaakt

De voedingsbodemp voor het verzet in het oosten van Groningen was vruchtbaar. Duitsers die tegen Hitler in opstand waren gekomen, zaten vanaf 1933 in strafkampen vlak over de grens. Ontsnapte gevangenen en Duitse vluchtelingen kregen hulp en onderdak. Al moest dat wel illegaal gebeuren, want de Nederlandse overheid zou hen zo weer terugsturen als de kans zich voordeed. Groningse communisten kwamen in die jaren voor het eerst in aanraking met de impact van het fascisme in Duitsland. Zij steunden het Duitse verzet.

Na de inval van de Duitsers, in mei 1940, liepen de communisten voorop in de illegaliteit. De Duitsers maakten het communisme in Nederland onmiddellijk en rücksichtslos monddood. Als reactie verscheen in de stad Groningen en ommelanden de illegale krant Het Noorderlicht. Een van de verspreiders was Hindrik Wiekens, een communist uit Pekela die ook al had geholpen met de

Herdenkingssteen in Pekela

foto Paulien Siegers

opvang van gevluchte Duitsers. Hij werd als een van de eersten door de Duitsers opgepakt na de Februaristaking in 1941, het door de communisten georganiseerde protest tegen de Jodenvervolging en brute razzia's op Joden in Amsterdam. Hij zou vervolgens via de gevangenis in Scheveningen (het Oranjehotel) en Kamp Amersfoort in het concentratiekamp Buchenwald belanden en daar op 22 februari 1942 overlijden. Zijn vrouw Martha werd later ook gearresteerd en zou de ontberingen overleven.

De naam van Hindrik Wiekens staat met die van vijftien strijdmakkers uit Pekela op het drie jaar geleden onthulde verzetsmonument én op een van de *Stolpersteine*, 'struikelstenen' met een koperen plaatje met daarop de namen van uit Pekela weggevoerde en nooit meer teruggekeerde mannen en vrouwen. Er is een fietsroute van veertig kilometer langs alle gedenksteentjes uitgezet. Grietje, kleindochter van Hindrik Wiekens,

is blij dat haar opa en al die andere onverschrokken communisten alsnog onderdeel zijn geworden van de geschiedenis: 'Zij zullen nooit meer worden vergeten.'

Het verzet werd niet gebroken

In aansluiting op de Februaristaking riepen de communisten met een manifest op tot actiebereidheid tegen de Duitse overheersers. De Sicherheitsdienst (SD) in 'broeinest' Groningen nam het voortouw door tientallen communisten te arresteren. Alleen al in 1942 kwamen de meeste van de honderd op transport naar Duitsland gestelde communistische verzetsmensen op een vreselijke manier om het leven.

Het verzet werd niet gebroken. De CPN herpakte zich. Gezinnen van gevangengenomen communisten kregen evenals onderduikers steun. De verspreiding van pamfletten en kranten ging ondanks enorme risico's door. Er werden gewapende overvalen gepleegd en in het voorjaar van 1943

vonden op grote schaal stakingen plaats. Toen jonge mannen zich moesten melden voor het krijgsgevangenschap, leerde NSB-burgemeester Heeg van Nieuwe Pekela de Pekelders kennen. Het dorp kwam massaal in opstand en dwong gemeentepersoneel en gemeentebestuur het werk neer te leggen. Heeg kreeg een portret van Mussert om zijn nek en moest zijn NSB-insigne in het Pekelder Diep werpen, om er vervolgens zelf achteraan te worden gesmeten.

De communistische verzetsstrijders in Pekela (en de rest van Nederland) trokken regelmatig samen op met even stoutmoedige geestverwanten uit protestante en rooms-katholieke kringen, maar werden na de bevrijding buitengesloten. Zij of hun nabestaanden ontvingen, in tegenstelling tot hun andersgezinde kompanen, geen uitkering en in de herleefde strijd tegen het 'communistisch gevaar' werden hun verzetsdaden onder het tapijt geschoven en ronduit ontkend.

Pim Siegers is er samen met nabestaanden en zielsverwanten in Pekela in geslaagd deze schandvlek uit te wissen. 'In feite werden de communistische verzetslieden gestraft voor het opkomen voor hun medemensen in de samenleving. Het was een grove schande. Andere verzetsstrijders of hun weduwen kregen minimaal waar ze recht op hadden, de communisten konden stikken in hun sociaal isolement. In Pekela werd nota bene een straat vernoemd naar een burgemeester die communistische raadsleden in de ban had gedaan.'

Herlevend fascisme en vreemdelingenhaat

In zijn tweedelige publicatie *Het communistisch verzet in Groningen: 1940-1945*, in 2014 verschenen na langdurig en intensief onderzoek, geeft Ruud Weijdeveld een pregnant voorbeeld van de miskening van de communistische verzetsstrijd. Frederik Houtman had meer dan vier jaar gevangen gezeten, doorstond de ontberingen van

Fré Meis op
het CPN-congres
van 1970.

foto Wikipedia

Buchenwald en keerde na de bevrijding terug in Nederland om te worden geconfronteerd met de dood van twee van zijn kinderen en de fnuikende houding tegenover communisten.

Houtman ontving geen uitkering en moest noodgedwongen in de werkverschaffing. Hij had geen geld om werkkleding aan te schaffen en deed een beroep op de Stichting 1940-1945, die echter niets van zich liet horen. De stichting was al in de oorlog mede door communisten opgericht, om teruggekeerde gevangenen of hun nabestaanden zo snel mogelijk financieel te helpen. In Groningen werden de meeste communisten buitengesloten. Voormalige illegale werkers uit Oude Pekela verklaarden dat Pekelder communistische slachtoffers, onder wie Kornelus Baas en Geert Brintjes, geen verzetsmensen waren geweest. Die verklaring werd mede ondertekend door vooraanstaande burgers als de locoburgemeester en de voorganger van de Nederlands-hervormde kerk.

De Groningse Stichting 1940-1945 bleef weigeren communisten – en dan vooral die van de Noorderlichtgroep – een uitkering te gunnen. In 1950 greep het hoofdbestuur in, door de afwikkeling van de aanvragen over te nemen. Pas halverwege de jaren vijftig werd er eindelijk uitgekeerd. En dan te bedenken dat de communisten en gereformeerden tijdens de bezetting eendrachtig hadden samengewerkt.

Ruud Weijdeveld constateert dat ten langen leste de tijden ten goede zijn veranderd, al roept hij op tot waakzaamheid tegen herlevend fascisme en vreemdelingenhaat. 'Wij kunnen de geschiedenis niet veranderen, maar de toekomst wel. Helaas is

het gevaar van het fascisme en de daarmee samenhangende verschijnselen als onverdraagzaamheid jegens vreemdelingen en antisemitisme nog altijd niet geweken. In meerdere Europese landen zitten neo-fascistische en daarmee verwante partijen gewoon in het parlement en laten we eerlijk zijn: nog niet zo lang geleden kon in Nederland het kabinet alleen bestaan dankzij een partij die xenofobie hoog in het vaandel heeft staan. Zo beschouwd is mijn boek een waarschuwing voor de huidige en toekomstige generaties.'

Grove fabel

Intussen verwondert socialist in hart en nieren Pim Siegers zich erover dat er nog steeds mensen zijn die socialisme met nationaal-socialisme verwarren. 'Wij moeten deze grove fabel met kracht bestrijden. Dat zijn wij schatplichtig aan de communisten en socialisten in het verzet. Juist dit boek van Ruud Weijdeveld en de verhalen over onze strijdmakers in de Tweede Wereldoorlog kunnen daarbij helpen. Zij waren immers de eersten die opstonden tegen het verwerpelijke nationaalsocialisme van Hitler en zij waren ook de eersten die daarvoor een hoge prijs betaalden. Wij hoeven ons geen seconde te schamen voor het predicaat "socialisme". Socialisten hebben altijd in de vuurlinie gestaan in het gevecht voor betere omstandigheden voor alle mensen. De strijd tegen het kapitaal gaat over uitbuiting en uitsluiting, over racisme en fascisme.'

Een SP'er wordt nog wel eens uitgemaakt voor communist... 'Er zullen best partijgenoten zijn die zich daarvoor schamen, dat snap ik. Voor mij en heel veel mensen in Oost-Groningen is het nooit een scheldwoord

geworden omdat we beseffen wat de strijd van de communisten ons heeft gebracht en welke offers daarvoor werden gebracht.'

Fré Meis

Sprekend over communisten in Pekela kun je niet om de figuur van Fré Meis heen. Hij, zoon van een strokartonarbeider, sloot zich na de Tweede Wereldoorlog uit bewondering voor de daden van de communistische verzetsmensen aan bij de CPN, was voor die partij lid van de Tweede Kamer, Provinciale Staten en de Groningse gemeenteraad en groeide uit tot een bevlogen en inspirerende vakbondsman.

Pim Siegers weet op wiens schouders hij staat: 'Fré Meis is het boegbeeld van de Pekelder onverzettelikheden en de grootste Pekelder die ooit heeft geleefd. Wij spreken met ontzag over zijn overwinningen op het kapitaal. In onze afdeling zal niemand zich met hem vergelijken, maar wij voelen grote verwantschap met Fré. Als wij actie voeren is hij vaak in onze gedachten. Hij op zijn beurt deed veel in de voetsporen van jonge mannen en vrouwen die in de oorlog streden voor dezelfde zaak: rechtvaardigheid en solidariteit.'

tekst Robin Bruinsma

Het boek *Het communistisch verzet in Groningen: 1940-1945* van Ruud Weijdeveld is te bestellen via www.geertsterringastichting.nl

THUIS BLIJVEN?

foto Robin Utrecht / HH©
genomen in de Pauluskerk in Rotterdam

RELLEN EN RAMPSCEENARIO'S TEISTEREN LESBOS

GRIEKSE TRAGEDIE

Het falen van het Europees asielbeleid is nergens zo tastbaar als in Griekenland. Op het eiland Lesbos, dat tienduizenden vluchtelingen opvangt in barre omstandigheden, is het kookpunt bereikt. 'De vluchtelingen lijden in de kampen, de Grieken daarbuiten', vertelt een hulpverlener van het eerste uur.

tekst Lesley Arp
foto's Anouk Pross

KATERINA KOVAIOU zag in 2014 de eerste boten met vluchtelingen aankomen in Lesbos. Met haar man Nikos Katsouris runde zij een restaurant in de vissershaven van Dipi, op tien kilometer afstand van hoofdstad Mytilini. 'In het begin kwam er hooguit een boot per week', vertelt Katerina. 'Niemand wist waar deze mensen vandaan kwamen. Ook de media hadden er nog geen aandacht voor. Door met ze in gesprek te gaan kwamen we erachter dat het Syrische oorlogsvluchtelingen waren.'

Een land vol kampen

Een jaar later volgden er meer en meer boten. 'Toentertijd waren er op Lesbos geen hulporganisaties, vrijwilligers of kampen', aldus Katerina. 'De vluchtelingen moesten urenlang naar de stad lopen om zich daar te registreren bij het politiebureau. Op enig moment

Een deel van de 'Lifejacket graveyard', de begraafplaats voor reddingsvesten. Het toont de schaal waarop vluchtelingen naar Lesbos komen.

in 2015 was er sprake van zeventuizend vluchtelingen die verspreid over de stad leefden. Ze sliepen in de haven, of zetten tentjes op in parken en langs de wegen. Daarna ontstond het eerste kamp.' Wat Katerina en haar landgenoten destijds niet konden voorspellen, is dat Griekenland vijf jaar later 'een land vol vluchtelingenkampen' zou zijn. 'Met vluchtelingen die lijden in de kampen, en Grieken die lijden door de gevolgen van een economische crisis', aldus de hulpverlener.

Het Moria-kamp op Lesbos, waar momenteel zo'n twintigduizend vluchtelingen verblijven, is extreem overbevolkt. Vluchtelingen leven er in onhygiënische omstandigheden en hebben nauwelijks toegang tot medische hulp. Oorspronkelijk is het kamp aangelegd door hulporganisaties, in een olijfbosgaard naast een gesloten

legerbasis. Katerina: 'De hulpverleners waren nog niet met velen, maar werkten goed samen. Omdat het aantal vluchtelingen nog te overzien was konden ze goed worden opgevangen.' Toen Moria overvol begon te raken werd ook de naastgelegen legerbasis opengesteld voor vluchtelingen. Een deel van hen werd overgeplaatst naar een nieuw kamp op het eiland, Kara Tepe.

Elke avond nadat Katerina en haar man de deuren van hun restaurant sloten, trokken zij naar het langgerekte strand nabij Mytilini: 'We vulden onze beide auto's met voedsel, water, dekens en kleding. Toen er eenmaal twee boten per dag aankwamen konden we het met ons tweeën niet meer bijbenen. De meeste hulporganisaties waren destijds ten noorden van het eiland actief. Gelukkig vonden we enkele vrijwilligers die bereid waren ons te helpen.'

‘Europa, stop met pamperen Erdogan’

Katerina Kovaiou.

Van ondernemer naar hulpverlener

Uiteindelijk nam een Spaanse hulporganisatie met getrainde kustwachten het werk grotendeels over. ‘Vanaf dat moment gingen we maaltijden koken voor bewoners van het Moria-kamp’, vertelt Katerina. ‘Vijftienhonderd tot tweeduizend maaltijden per dag, die door vrijwilligers en hulporganisaties het kamp in werden gebracht. Juist omdat ons restaurant nog betalende klanten ontving, waren er geen donaties nodig voor onze hulpactiviteiten. Maar rond 2017 werden we door de Griekse autoriteiten gedwongen om te kiezen. Als we een commercieel restaurant wilden blijven, mochten we niet langer gratis eten weggeven. En als we een liefdadigheidsrestaurant wilden runnen, mochten we geen winst meer maken.’ Daardoor zijn Katerina en haar man niet langer horeca-ondernemers, maar leiden zij nu een officiële hulporganisatie: *Home for All*.

In de keuken van Home for All worden ook speciale maaltijden bereid voor vluchtelingen met dieeteisen, zoals diabetici. ‘Artsen en diëtisten adviseren ons hierbij. Zo zorgen we dat deze vluchtelingen gezond kunnen blijven’, licht Katerina toe. Daarnaast worden er lunches bereid voor de kinderen in de zogenaamde *safe zone*: kinderen van acht tot veertien jaar, die zonder ouders in het kamp verblijven. In de afgesloten secties A en B van het kamp leven tieners die zonder ouders naar Europa zijn gekomen. Naast lunches krijgen zij kooklessen van Home for All, waarmee zij een certificaat kunnen krijgen. Katerina: ‘Want zodra deze jongeren achttien worden, moeten zij de veilige zone verlaten en worden ze overgeplaatst naar een ander kamp. Dan worden ze aan hun lot overgelaten.’

Angst voor de toekomst

Hoe komt het dat er rond de duizend alleenstaande minderjarigen in het Moria-kamp leven? Volgens Katerina heeft het vooral te maken met de grote som geld die mensensmokkelaars voor de overtocht vragen: ‘Omdat de meeste families arm zijn, sturen zij doorgaans

alleen de oudste zoon naar Europa. Die moet vervolgens een manier vinden om geld naar zijn familie te sturen, of op een of andere manier gezinshereniging mogelijk maken.’ De omstandigheden die deze kinderen en tieners in Moria aantreffen zijn funest voor hun ontwikkeling. ‘Velen van hen zijn depressief’, vertelt Katerina. ‘Dat slaat soms om in agressie. Het is begrijpelijk – zeker als je nagaat dat de meeste tieners het in normale omstandigheden al lastig hebben. Hun grootste angst is wat er gaat gebeuren zodra zij achttien worden. Er zijn helaas voorbeelden van jongeren die, na overplaatsing naar een open kamp, om te overleven drugs gaan dealen of zichzelf prostitueren.’

Home for All is in grote mate afhankelijk van vrijwilligers uit andere Europese landen. Het zijn eveneens deze vrijwilligers die geld aan de organisatie doneren. ‘We krijgen geen financiële steun van overheden. Alleen van gewone mensen’, aldus Katerina. Normaliter krijgen zij en haar man hulp van een wisselend team van 5 tot 8 vrijwilligers. Tot 15 april moeten ze het echter zonder hen stellen.

Een van de oorzaken is het coronavirus. In het weekend van 14 maart, waarin de Nederlandse regering aankondigde alle scholen te sluiten, waren er in het vluchtelingenkamp Moria gelukkig nog geen coronabesmettingen geconstateerd. ‘Maar wel onder de Griekse bevolking van het eiland’, vertelt Katerina. ‘Onze angst is dus dat wij het virus op de vluchtelingen overdragen. Wij kunnen onze handen zo vaak wassen als wij maar willen. Zij niet. Bovendien: stel je eens voor dat wij als hulpverleners met maskers op en handschoenen aan het kamp zouden bezoeken. Het zou een paniecreactie onder de vluchtelingen kunnen veroorzaken.’

Bevolking is het beu

Maar het virus is slechts een van de vele problemen waarmee het eiland in korte tijd is geconfronteerd. Het begon volgens Katerina allemaal met de plannen van de Griekse regering om nieuwe vluchtelingenkampen te bouwen: zowel op de eilanden als het vasteland. Dit keer zou het gaan om gesloten kampen – een soort detentiecentra dus. Het is volgens Katerina niet alleen een manier om de vluchtelingen af te schrikken, maar ook om de onvrede onder de Grieken in te dammen. Want volgens de hulpverlener is een ruime meerderheid van de bevolking het beu: ‘Zelfs mensen die een hart hebben voor vluchtelingen. Wij kunnen de aantallen simpelweg niet aan.’

Maar juist het plan om zo’n gesloten kamp op Lesbos te bouwen zorgde er eind februari voor dat de vlam in de pan sloeg. Na vreedzaam te hebben gedemonstreerd in Mytilini, trokken Katerina en

Een corona-uitbraak in de overvolle kampen heeft rampzalige gevolgen

haar man samen met vele anderen naar de beoogde locatie van het nieuwe kamp, Karava. De Griekse regering had dit aan zien komen en daarom de voorgaande nacht ordetroepen naar het eiland gestuurd. 'Omdat ik uit Athene kom, weet ik hoe de ordetroepen te werk gaan. Maar voor de meeste mensen op Lesbos was dit volstrekt nieuw', licht Katerina toe. En zo kwam een team van zo'n vijfhonderd agenten tegenover duizenden boze eilandbewoners te staan. 'Gewone mensen, geen extremisten. Er waren ook kinderen en priesters bij', benadrukt de ooggetuige. 'De betogers probeerden voorbij de wegversperring te lopen, maar werden geslagen en met traangas bespoten. Wat volgde waren twee dagen en nachten van rellen.'

Politieke chantage

Hierop beval de regering de ordetroepen om te vertrekken. Bij veel bewoners beklifde volgens Katerina het beeld dat geweld loont: 'Ze voelden zich overwinnaars. En omdat sommigen geloven dat het de hulporganisaties en vrijwilligers zijn die de vluchtelingen naar het eiland brengen – wat natuurlijk onzin is – werden zij het volgende doelwit. Gemaskerde bendes blokkeerden de weg naar Moria. Mensen in huurauto's die geen Grieks spraken werden aangevallen: vrijwilligers, maar ook journalisten en fotografen.' Het gevolg is dat grote groepen vrijwilligers inmiddels het eiland hebben verlaten. Ook Home for All besloot uit voorzorg haar vrijwilligers weg te sturen.

Niet veel later kondigde de Turkse president Erdogan aan 'de poort naar Europa' open te zetten. Medio maart zijn duizenden vluchtelingen gestrand op niemandsland langs de rivier Evros, de natuurlijke grens tussen Griekenland en Turkije. Aan beide kanten worden ze opgewacht door militairen en ordetroepen met traangas. Het is volgens Katerina het cynische gevolg van politieke chantage: 'In 2016 kreeg Turkije 6 miljard om de vluchtelingenstroom naar Europa tegen te houden: de beruchte EU-Turkije-deal. Maar voor ons Grieken veranderde er niets: de vluchtelingen bleven komen. Europa moet stoppen met het pampere van Erdogan.'

Rond diezelfde tijd besloot de regering om pas op Lesbos gearriveerde vluchtelingen in een marineboot voor de haven van Mytilini en in politiebussen onder te brengen. De mogelijkheid om asiel aan te vragen wordt hen sinds 1 maart ontzegd. 'Gisteren hebben we ze bezocht met dekens, kinderwagens, biscuits voor de kleintjes en essentiële goederen', vertelt Katerina. Hoe de situatie er volgende week uit zal zien durft ze niet te zeggen. Een ding weet Katerina wel zeker: Europeanen moeten weten hoe haar eiland in dit drama is terechtgekomen. •

SP-KAMERLID VAN DIJK: 'NOODHULP NODIG'

Zo'n veertigduizend vluchtelingen wachten momenteel hun lot af in overvolle Griekse kampen. Niet alleen op Lesbos, maar ook op eilanden als Chios, Samos, Leros en Kos. Volgens SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk, woordvoerder Asiel en Migratie, was de situatie op de Griekse eilanden al geruime tijd ellendig: 'Een corona-uitbraak in kamp Moria, waar nu twintigduizend mensen wonen terwijl het slechts capaciteit biedt voor drieduizend, zou rampzalige gevolgen hebben. We moeten alles doen wat mogelijk is om de levens van deze mensen te redden.' Het Kamerlid heeft daarom bij de regering aangedrongen op noodhulp.

In oktober 2019 vroeg de Griekse minister van Burgerbescherming, Michalis Chrisochoidis, andere EU-regeringen om mee te werken aan de herplaatsing van 2500 alleenstaande vluchtelingenkinderen. Begin maart riepen hulporganisaties Vluchtelingenwerk, Stichting Vluchteling en Defence for Children gemeenten op de bereidheid te tonen om een deel van deze kinderen op te vangen en zich te verenigen in een 'Coalition of the Willing'. Politieke meerderheden in Amsterdam, Den Haag, Leiden, Groningen, Leeuwarden, Rotterdam, Nijmegen en vele andere plaatsen gaven al gauw gehoor aan de oproep. Een SP-motie die de regering opriep om het Griekse verzoek in te willigen sneuvelde echter; alleen de Kamerfracties van de PvdA, GroenLinks, de Partij voor de Dieren en DENK stemden voor. 'Door de coronacrisis staat nu alles op zijn kop. Maar ik zal ervoor blijven strijden dat deze kinderen in veiligheid worden gebracht', benadrukt Van Dijk.

STROPERIGE PROCEDURES

Volgens het Kamerlid is het feit dat Griekenland geen goede asielprocedure kent een belangrijke oorzaak van de grote concentratie vluchtelingen op de eilanden: 'Het gaat er enorm stroperig.' De Europese Unie heeft volgens hem daarom een verantwoordelijkheid om die procedure te versnellen. 'Wij wijzen hier al jaren op, maar onder het mom van 'Griekse autonomie' weigert Europa meer hulp te sturen', stelt hij.

De asielwoordvoerder veroordeelt het feit dat Griekenland sinds maart de asielprocedure heeft uitgeschakeld. Dit is immers in strijd met het Europees verdrag voor de Rechten van de Mens. 'Maar tegelijkertijd moet Turkije stoppen met die afschuwelijke chantagepolitiek. Het land verscheept nu vluchtelingen in bussen naar de grens: absoluut onaanvaardbaar', aldus Van Dijk.

Ook moeten de Verenigde Naties er volgens het Kamerlid op toezien dat ook de vluchtelingen in Turkije goed worden opgevangen. Momenteel wonen er ruim 3,5 miljoen vluchtelingen in het buurland van Syrië. Van Dijk: 'De EU-Turkije-deal was altijd gericht op de Syrische vluchtelingen. Maar in Turkije wonen ook veel mensen die uit Afghanistan, Pakistan, Irak en Iran zijn gevlucht. Zij hebben totaal geen rechten in Turkije. Het zijn verschoppelingen. Daarom proberen de meesten van hen Europa te bereiken. Als Nederland de mond vol heeft van opvang in de regio, dan moeten we ook zorgen dat de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR extra geld krijgt om in landen als Turkije humanitaire hulp aan deze vluchtelingen te bieden.'

NOODOPROEP CORONA

Ten slotte wijst Van Dijk erop dat de coronacrisis de onmenselijke situatie op Lesbos blootlegt: 'Duizenden mensen op elkaar gepakt met slechte hygiëne en minimale medische zorg; niet voor niets doen artsen nu een noodoproep om een nog grotere ramp te voorkomen.' Onder de noemer SOS Moria vraagt een groep artsen om hun noodoproep te steunen: haal mensen daarvandaan en verdeel ze over Europa, zoals in 2016 tussen Europese landen is afgesproken.

Je kunt hier meer lezen en de noodoproep ondertekenen: [sosmoria.eu](https://www.sosmoria.eu)

GERECHTSTOLKEN DUBBEL DE KLOS

DAAR ZIJN GEEN WOORDEN VOOR

Uniek: tijdens de coronacrisis zet het kabinet een gebarentolk in bij landelijke persconferenties. Een lichtpuntje in duistere tijden. Want door de weergalozige vertolking van begrippen als hamsteren beseffen miljoenen mensen plotsklaps hoe ingewikkeld én belangrijk het is om cruciale informatie goed te vertalen. Nu minister Grapperhaus nog.

NAAR VERHOUDING waren er heel wat meer tolken op de been dan boeren, de afgelopen maanden. Zo togen op 19 februari maar liefst driehonderd registertolken en -vertalers naar Den Haag om te protesteren, ongeveer een kwart van de gehele beroepsgroep die door de rechtbank is beëdigd om te mogen werken voor overheidsinstanties als politie en justitie. Ze wilden met spandoeken komen en luidkeels hun ongenoegen laten blijken over de dreigende teloorgang van hun vak. Maar het liep anders.

‘Wij zwijgen in alle talen’

‘Hoewel onze actie al veel langer van te voren was aangevraagd en goedgekeurd, bleken op diezelfde dag ook de boeren massaal naar Den Haag te komen’, vertelt Fedde Dijkstra, registertolk en -vertaler Duits en Fries. Op het laatste moment werden de plannen bijgesteld. Onder het motto ‘Wij zwijgen in alle talen’ trok de beroepsgroep in een sobere, stille tocht naar de Tweede kamer. Daar vond, op initiatief van SP-Kamerlid

Michiel van Nispen, een debat plaats met minister Grapperhaus. Steen des aanstoots: het programma Tolken in de Toekomst. Een plan dat, kort gezegd, concurrentie wil bevorderen door aanbesteding en de deur openzet om kwaliteitseisen naar beneden bij te stellen. ‘We geloofden onze ogen en oren niet’, zegt Dijkstra. ‘De minister gaf nauwelijks antwoord op de vragen die Van Nispen stelde en deed of hij het allemaal wel goed geregeld had. Maar om hem tot inkeer te brengen hadden wij met de Actiegroep Registertolken en -vertalers al een manifest en een resolutie opgesteld en tijdelijk geen overheidsopdrachten aangenomen. Hij wist dus echt wel wat er speelde, maar verschool zich achter Europese aanbestedingseisen.’

Zelfde tarieven als in 1963 en ’81

Het plan zou tekorten moeten tegengaan, maar werkt volgens Dijkstra averechts: ‘Er is geen gebrek aan tolken en vertalers. Maar

door het gebrek aan waardering en beloning zullen ze overheidsopdrachten vaker links laten liggen en liever voor commerciële partijen werken.’ Om geregistreerd te worden is nu een gespecialiseerde opleiding verplicht, met middelbare-schoolniveau kom je er niet. Van Nispen: ‘Het werk van deze mensen is cruciaal voor onze rechtspleging. Je moet er niet aan denken dat er vertaalfouten worden gemaakt bij een zaak tegen terroristen, of wanneer de politie grote criminelen afluistert. Dan kunnen mensen onschuldig achter de tralies belanden of juist ten onrechte vrijuit gaan. Maar de vergoedingen zijn al vele jaren te laag: voor de tolken zijn ze al sinds 1981 hetzelfde en voor de vertalers zijn ze zelfs al sinds 1963 niet meer bijgesteld. Schandalig.’ Het is volgens hem ook nog maar de vraag of aanbesteding in dit geval

‘Zij zijn cruciaal voor de rechtsstaat’

echt een Europese verplichting is: ‘Dat laten we nu uitzoeken door een parlementair advocaat.’ Dijkstra vult aan: ‘Bovendien schrijft het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens het recht op een eerlijk proces voor. Dat is niet te waarborgen zonder kwalitatief goede tolken, met een gedegen opleiding.’

Er kwamen zoveel tolken naar het debat, dat ze aanvankelijk niet eens allemaal naar binnen konden. Michiel van Nispen in gesprek met de buitenblijvers.

Voorlopig zitten Dijkstra en zijn vakgenoten in spanning. Door de coronacrisis laten de onderzoeksuitkomsten nog even op zich wachten. Ook maken velen zich zorgen of ze wel in aanmerking komen voor een bijdrage uit het noodfonds voor zzp'ers wegens gederfde inkomsten, nu veel rechtszaken zijn afgelast. Zeker degenen die de afgelopen tijd overheidsopdrachten hebben geweigerd uit protest tegen de plannen van Grapperhaus. Dijkstra: 'Daardoor komen zij mogelijk niet aan het aantal uren dat je minimaal gewerkt moet hebben voor een aanvulling tot het minimum.' Een ding is zeker: ook op dat vlak zal de SP zich voor hen blijven inzetten. Van Nispen: 'Het gaat om zelfstandig ondernemers die het al jaren heel zwaar hebben en daardoor vaak geen buffer hebben kunnen opbouwen. Die mag de overheid niet extra hard de dupe laten worden van de coronacrisis.' •

tekst Daniël de Jongh
foto Maurits Gemmink

NIEUWS

> OVER LINKS

Werknemers van de SP, in Amersfoort en Den Haag, mochten nog afscheid nemen van Ron Meijer als voorzitter. De gezellige bijeenkomst was nog vóór de lockdown en op een bijzondere plaats. Het was namelijk een voetbalwedstrijd tussen SP'ers in het voetbalstadion van Rons kluppie: Roda JC in Kerkrade. Er werd uiteraard veel over links aangevallen...

foto SP Zwolle

> SP ZWOLLE WINT BUSHALTE-STRIJD

Al eerder hebben we in de Tribune aandacht besteed aan de strijd van SP'ers en bewoners van seniorencomplex 't Hoge Huis in de Zwolse buurt Werkeren om de bushalte voor het complex terug te krijgen. De halte verdween begin 2019. Nu is er goed nieuws: ze hebben gewonnen! In het nieuwe conceptvervoersplan gaan er toch weer twee buslijnen stoppen voor het seniorencomplex. SP-fractievoorzitter in Zwolle Brammert Geerling is terecht trots: 'Dit is een enorme overwinning voor de bewoners en de buurt. Maandenlang was de boodschap dat hier niks aan gedaan kon worden. De provincie en de gemeente

wezen met de vinger naar elkaar. Geen geld, gaan wij niet over, onvoldoende vraag..., alle smoesjes zijn wel voorbijgekomen.. Deze overwinning heeft aangetoond dat goed openbaar vervoer een politieke keuze is. De acties die wij met de bewoners hebben gevoerd en de brede steun uit de wijk hebben laten zien dat actievoeren werkt. Voldoende druk maakt maatschappelijke verandering mogelijk!

Hulp voor strijdmakers

De SP'ers in Zwolle kijken verder dan dit succes. Geerling vertelt over de bewoners:

'Vanwege de coronacrisis zijn zij nu minder mobiel dan ooit. We hopen allemaal dat dit zo spoedig mogelijk voorbij is en dan hebben de bewoners van 't Hoge Huis en Werkeren iets om naar uit te kijken: weer zelfstandig en mobiel zijn.' Het vieren van de overwinning is nog even uitgesteld, maar in de tussentijd hebben de bewoners een brief van de SP gekregen, met een boodschap van solidariteit. De bewoners wordt hulp aangeboden bij bijvoorbeeld het halen van boodschappen, zo is te lezen in de brief; 'want strijdmakers zijn er juist ook voor elkaar als het tegenzit.'

> STOP VERHUURDERHEFFING

Op voorspraak van lokale SP-afdelingen pleiten steeds meer gemeenten nu voor afschaffing van de verhuurderheffing. U weet wel, die belasting die alleen verhuurders van woningen moeten betalen, waardoor huurders de rekening gepresenteerd kregen van de gevolgen van de financiële crisis. Hun huren stegen harder, woningcorporaties konden minder investeren en minder onderhoud plegen. De heffing komt neer op meer dan drie maanden huur per huurder! Al jarenlang een doorn in het oog van de SP, huurders, huurdersverenigingen en woningbouwcorporaties. In Wijk bij Duurstede, Den Bosch, Veendam, Gouda en Meierijstad haalden SP-moties tegen de verhuurdersheffing de afgelopen maanden een meerderheid in de lokale gemeenteraden. Het ongedaan maken van deze grote onrechtvaardigheid van de vorige financiële crisis zou een mooie stap zijn in het oplossen van de problemen van de huidige coronacrisis.

> IEDEREEN ONDERDAK

In een opiniestuk in Trouw roepen SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen en SP-Kamerlid Sandra Beckerman de regering op om tijdens de coronacrisis – en daarna – te zorgen voor onderdak voor iedereen.

Beckerman en Marijnissen: 'In Vlaanderen is vorige week een spoedwet aangenomen om huisuitzettingen tijdens de coronacrisis te verbieden. In Frankrijk eist de regering hotelkamers op voor daklozen. In Italië hoeven hypotheek tijdelijk niet betaald te worden.

De coronacrisis maakt op een zeer pijnlijke manier duidelijk wat er echt toe doet in onze samenleving, waar we op terug moeten vallen als al het andere wegvalt: de zorg, de cruciale beroepen, een zeker en goed inkomen voor iedereen, een goed en veilig thuis, een overheid die weet wat te doen en die er is voor iedereen. Tegelijkertijd maakt de coronacrisis ongelooflijk pijnlijk duidelijk welke crises we al hadden in onze samenleving. Zo worden de gevolgen van de wooncrisis nu nog schrijnender dan ze al waren.

foto Anouk Pross

Thuisblijven is de manier om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Dus moeten we nu alles op alles zetten om te zorgen dat iedereen een goed en betaalbaar thuis heeft. We moeten ervoor zorgen dat daklozen opgevangen worden. En we moeten per direct zorgen dat mensen die nu inkomen verliezen niet in de problemen komen met huur en hypotheek. Daar moeten we vandaag mee beginnen.

Maar alleen noodmaatregelen zijn niet genoeg. Deze crisis laat zien hoe groot het belang van een goed en veilig thuis is. De komende maanden moet er worden gewerkt aan het oplossen van de wooncrisis. Dat waar we nu met ons allen op terugvallen moeten we koesteren en veel sterker maken.'

Lees hier de hele opinie: sp.nl/opinie

foto Sebastiaan ter Burg / Flickr ©

> PLEIDOOI VOOR NOODFONDS CULTURELE SECTOR

De SP pleit samen met GroenLinks, PvdA en een groep artiesten voor een noodfonds om de dreigende ramp in de culturele sector voor te zijn. Onder anderen cabaretière Claudia de Breij, zangeres Ellen ten Damme en de band Kensington hebben de oproep ondertekend. De culturele sector zorgt ook tijdens de coronacrisis voor troost en verbeelding. Maar de inkomsten vallen grotendeels weg – en er zat al niet veel vet op de botten. Het manifest is geplaatst in de Volkskrant.

Lees het hier: sp.nl/culturele-sector

> GROENER VAN ONDEROP

Alweer anderhalf jaar geleden is in Haarlem een SP-voorstel aangenomen waardoor de wethouder moest onderzoeken waar in de stad vergroend kan worden. Een paar maanden geleden bleek er niks gebeurd; er zouden te weinig ambtenaren zijn om het onderzoek uit te voeren. Balen, maar de SP ging natuurlijk niet bij de pakken neerzitten. Samen met onder andere de PvdA is het initiatief genomen om het dan maar door de mensen zélf te laten onderzoeken. Wijkraden en inwoners is gevraagd waar ze mogelijkheden voor planten en bomen zien. Binnen een paar weken kwamen er meer dan 120 reacties. De wethouder heeft toegezegd de aangedragen plekken te inventariseren. Zo komt er schot in de groene zaak – van onderop, zoals het hoort.

foto Segerst / Pixabay ©

foto Wikimedia CC

> Vliegbelasting: hoe dan wel?

De SP stemt tegen een voorstel dat alle reizigers die in Nederland op het vliegtuig stappen 7 euro extra belasting moeten betalen. SP-Tweede Kamerlid Cem Laçin legt uit dat de SP weliswaar vóór een belasting is, maar niet voor deze.

> Waarom stemt de SP tegen de vliegbelasting?

‘De vliegbelasting die de regering voorstelt is ordinare geldklopperij. Mensen moeten extra geld gaan betalen, zonder dat de luchtvaart schoner, duurzamer of stiller wordt. De consument mag weer extra gaan betalen en grote bedrijven komen er weer makkelijk vanaf.’

> Die 7 euro voor een vliegticket is toch niet zo veel?

‘Als je alleen naar die 7 euro kijkt dan lijkt dat zo, ja. Maar het gevolg van dit soort plannen is dat elk draagvlak om klimaatverandering aan te pakken onderuit wordt gehaald. Een gezin betaalt niet alleen extra voor hun vliegvakantie. Ze moeten ook extra energiebelasting betalen, terwijl hun huurwoning niet verduurzaamd wordt. Ze krijgen een accijnsverhoging op de diesel die ze in hun auto tanken waarmee ze vervolgens de binnenstad niet meer in mogen, terwijl de opbrengst wordt gebruikt om dure Tesla's voor de elite mee te subsidiëren. Dit is gewoon de zoveelste

onrechtvaardige klimaatmaatregel die de elite ontziet.’

> Vindt de SP dan dat er helemaal geen vliegbelasting geheven moet worden?

‘De SP is voorstander van het belasten van de veelvliegers. Uit onderzoek is gebleken dat 40 procent van de vluchten op Schiphol gevlogen wordt door slechts 8 procent van de reizigers. Dit zijn met name de zakelijke reizigers die wekelijks op en neer vliegen naar steden als Londen, Frankfurt of Parijs.’

Zie over dit onderwerp ook het interview met Donald Pols van Milieudefensie op pagina 6 van deze Tribune.

> SP-SUCCES: NIEUWE JONGERENWONINGEN

Op 12 maart heeft SP-wethouder Mathijs ten Broeke (foto) het startschot gegeven voor de bouw van jongerenwoningen in Zutphen. De bouw van woningen voor jongeren is al jarenlang een eis waar de Zutphense SP op straat en in de raad voor strijdt. Het was een eis tijdens de coalitieonderhandelingen. Nu is die belofte waargemaakt. Ten Broeke zelf heeft in zijn tijd bij ROOD nog actie gevoerd voor jongerenhuisvesting: ‘Van alle woningzoekenden komen jongeren het allermoeilijkst aan een woning. Zij verdienen, net als iedereen, fatsoenlijke huisvesting en moeten niet in de armen van huisjesmelkers gedreven worden. Daarom zijn projecten als deze hard nodig.’ De bouw van – om te beginnen – tien woningen is mogelijk gemaakt door een gemeentelijke subsidie. De huur moet lager worden dan 450 euro.

foto archief SP

> 'LAAT DE HUISARTS THUISARTS ZIJN'

Door het huisartsentekort kan het, vooral in dunbevolkte gebieden, moeilijk zijn om een huisarts te vinden. Soms leidt dit zelfs tot een huisartsensop. 'Terwijl de naam het al zegt: huisarts. De arts aan huis, of in ieder geval in de buurt. Consulten via een beeldscherm kunnen dit echt niet vervangen,' aldus SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven. Hij pleit ervoor om de huisarts weer een thuisarts te laten zijn en stelt zelfs voor om de tijd die een huisarts heeft voor een consult te verlengen, naar 15 minuten. Van Gerven: 'Een langer consult is belangrijk, het leidt tot minder medicijnvoorschriften en minder doorverwijzingen naar de specialist, omdat mensen zich meer gehoord voelen.' Er zijn veel te weinig huisartsen opgeleid in het verleden, doordat er te weinig opleidingsplaatsen werden geraamd.

> ONAFHANKELIJKE INSPECTIE JUSTITIE NODIG

De SP zet zich samen met D66 in voor een onafhankelijke inspectie bij het ministerie van Justitie en Veiligheid. SP-Kamerlid Michiel van Nispen: 'De Justitietop heeft de inspectie jarenlang onder druk gezet om onderzoeksresultaten aan te passen en kritische bevindingen weg te laten. Onderzoeken naar klachten hierover zijn zelfs stopgezet. Dit kan natuurlijk echt niet. Ik word hier echt heel kwaad van.' Bij maar liefst negen rapporten van de Inspectie bleek het fout te zijn gegaan. Het gaat bijvoorbeeld om onderzoeken naar overvallen, het inzetten van de nekklem nadat eerder een arrestant daarbij overleed en het toelaten van vluchtelingen in Nederland die in het bezit waren van martelvideo's. Van Nispen: 'Dat zijn politiek gevoelige rapporten. Het heeft er alle schijn van dat niet de waarheid voorop is gesteld, maar het imago van de minister en zijn ministerie.' Samen met D66'er Maarten Groothuizen doet Van Nispen een aantal voorstellen. Zo moeten wat hen betreft inspectierapporten ongecensureerd naar de Tweede Kamer worden gestuurd en moet de inspectie juridisch en financieel los komen te staan van het ministerie.

foto Wikimedia CC

> AMSTERDAMMERS PROFITEREN VAN KLIMAATBELEID

Dankzij een voorstel van de SP gaan Amsterdammers meeprofiten van windmolens en zonneparken in de buurt. Op voorstel van de SP worden Amsterdammers straks zoveel mogelijk eigenaar van de windmolens en zonnepanelen die er geplaatst gaan worden. Zo beslissen ze mee en profiteren ze maximaal van de winst die de opgewekte energie gaat opleveren. Dit kan op verschillende manieren. Bewoners kunnen mede-eigenaar worden en zo profiteren, maar er kan ook een fonds worden opgericht waarvan het opgebrachte geld wordt geïnvesteerd

in projecten in de buurt. SP-raadslid Tiers Bakker vindt dat logisch: 'De wind en de zon zijn van ons allemaal. Daarom moet de opbrengst van wind- en zonne-energie ook naar ons allemaal gaan en mag deze nooit verdwijnen in de zakken van het bedrijfsleven. De opgave om van fossiele brandstoffen over te stappen op schone energie is enorm. Dit gaat alleen lukken met voldoende draagvlak. Om dit draagvlak te vergroten is het van groot belang dat we Amsterdammers laten meebeslissen en meeprofiten.'

> VERZEKERING ZZP'ERS EERST BETAALBAAR, DAN PAS VERPLICHTEN

SP-Tweede Kamerlid Bart van Kent noemt het voorstel dat werkgevers en werknemers doen voor een verplichte verzekering tegen arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen zonder personeel, geen oplossing. Een maaltijdbezorger of een bouwvakker moet volgens dit voorstel een fikse premie gaan betalen en als het dan misgaat tot twee jaar wachten op een uitkering van maximaal het minimumloon. Van Kent: 'Zolang een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid voor veel zzp'ers onbetaalbaar en onbereikbaar blijft, kan er van een verplichting geen sprake zijn.'

Armoede

Volgens Van Kent schiet het voorstel zijn doel voorbij, namelijk het aanpakken van armoede onder zzp'ers: 'Het is goed dat er naar een oplossing wordt gezocht,

foto Peter de Wit / Flickr ©

maar laten we vooral door blijven zoeken, want dit voorstel is het nog zeker niet.' Om ervoor te zorgen dat ook zzp'ers met een laag inkomen de premie van 85 tot 150 euro op kunnen brengen, moet er per sector een minimum-uurtarief komen. De zogenoemde 'eigen risico'-periode van een half tot twee jaar is volgens de SP een slecht idee. Juist zzp'ers met een laag inkomen kunnen amper reserves aanleggen om die periode te overbruggen.

> AANPAK ASBESTDAKEN

Almere doet mee met een samenwerkingsverband om asbestdaken aan te pakken, op initiatief van de SP in Almere en na een aangenomen motie samen met andere partijen. Asbest is en blijft een gevaar voor de gezondheid. Dankzij de SP in Almere is de gemeente een van de 'koplopers' in het samenwerkingsverband met onder andere provincies, asbestverwijderaars en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Met een fonds voor leningen, betere communicatie met huiseigenaren en samenwerking om kosten te verlagen moet het verwijderen van asbestdaken sneller op gang komen.

foto Iris vd kolk / SP

> STEVIGE DIPLOMATIEKE MAATREGELEN VOOR VREDE IN SYRIË

SP-Kamerlid Sadet Karabulut liet deze maand weten volgend jaar niet meer beschikbaar te zijn voor de SP-kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen. Tot die tijd blijft zij zich natuurlijk nog voluit inzetten voor internationale rechtvaardigheid. Zo pleit zij voor verwijdering van Turkije uit de NAVO. 'Turkije mengt zich openlijk in de oorlog in Syrië, wat illegaal is. Ankara steunt, net als Nederland eerder, rebellengroepen die mensenrechtenschendingen en oorlogsmisdaden plegen, waaronder jihadistische groepen tot en met aan Al-Qaeda gelieerde groepen', aldus Karabulut. 'Turkije is ook niet te beroerd vluchtelingen in te zetten om

steun van Europa af te dwingen. Chantage die leidt tot een lelijke Europese reflex aan de Griekse grens. Stevige maatregelen tegen Ankara zijn gerechtvaardigd, zoals een wapenembargo en verwijdering uit het Noord-Atlantische bondgenootschap.'

Karabulut vraagt minister Blok met klem om zijn inspanningen voor vrede in Syrië te richten op een staakt-het-vuren, humanitaire hulp en hervatting van diplomatiek overleg, onder leiding van de VN: 'Meer druk op alle strijdende partijen is daarbij nodig, bovenal op het Assad-regime en Rusland.'

> TWEE LINKSE DIRECTEN VOOR EERLIJK ONDERWIJS

De bijles-industrie vergroot de verschillen in de samenleving: kinderen van rijke ouders vergroten met behulp van dure bijles hun voorsprong op andere kinderen. Maar niet als het aan de SP ligt! Samen met Groen-Linkser Lisa-Westerveld gaat SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint (foto) de strijd aan met particuliere bijlesinstituten die alleen scholieren helpen die het kunnen betalen.

De bijles-industrie is de afgelopen jaren gegroeid tot een markt waarin honderden miljoenen omgaan. Twee aangenomen moties maken het onderwijs eerlijker. Ten eerste komt er een reclameverbod voor deze instituten binnen scholen. Aangenomen motie 2: Er moeten met scholen afspraken gemaakt worden zodat ze zelf bijles aan gaan bieden wanneer dit nodig is.

'Goed onderwijs geen gunst'

Kwint: 'Natuurlijk is de eerste prioriteit dat iedereen gewoon goed onderwijs op school krijgt. Maar een uurtje Frans of wiskunde als je daar nét iets minder goed in bent, hoort niet uitbesteed te worden aan dure instellingen, voor wie het kan betalen. Dat hoort gewoon voor iedereen beschikbaar te zijn. Goed onderwijs is geen gunst voor kinderen van rijke ouders, maar een recht voor iedereen.'

foto Wiebe Kiestra ©

‘De ziel van de overheid is weg’

foto Sem van der Wal / ANP©

Renske Leijten (SP) komt met gedupeerde ouders aan bij de persconferentie over het eindrapport van Donner.

TOESLAGENAFFAIRE

ENORM SUCCES, MAAR OOK NOG VRAGEN

Het verdronk een beetje in het corona-mediageweld. Maar in maart is een groot succes geboekt voor de slachtoffers van de toeslagenaffaire. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten is trots en blij, maar heeft nog wel wat vragen. Want het is nog niet helemaal duidelijk hoe dit kon gebeuren.

› **Het is snel gegaan afgelopen weken. Een advies van oud-minister Donner en kabinetsbesluiten volgden elkaar snel op.** ‘Eerst was het lang wachten op het advies van Donner. Die zou de juridische kaders schetsen voor of en hoe ouders gecompenseerd konden worden. Dat advies viel erg tegen. Hij maakt kort gezegd twee groepen. De eerste groep zijn de mensen die ten onrechte tot fraudeur werden bestempeld in een groepsgewijze aanpak met behulp van de inmiddels beruchte Combinatieteams Aanpak Fraude (CAF).’

› **Daar was ook die Eindhovense rechtszaak over, toch?**

‘Ja dat waren de ouders die naar aanleiding van zo een onderzoek allemaal werden aangepakt. Maar er zijn veel meer van die groepsgewijze onderzoeken geweest. De ouders werden vervolgens door Belastingdienst/Toeslagen als fraudeur bestempeld, enkel op een aanwijzing dat er bij de kinderopvang of gastouderbureaus iets niet goed was.’

› **En wat zegt het advies over die CAF-groep?**

‘Donner zegt: wat daar gebeurde mag echt niet. Die mensen moeten niet alleen hun geld terugkrijgen, maar ook een compensatie krijgen. Dan worden je juridische kosten vergoed, krijg je 500 euro per half jaar dat je in de shit hebt gezeten en 25 procent bovenop het bedrag dat onterecht is teruggevorderd. De Kamer heeft daar nog aan toegevoegd: vervolgschade moet ook vergoed worden. Bijvoorbeeld als je je huis bent kwijtgeraakt of als je in de schulden bent geraakt, of als je kind ziek is geworden omdat je in een ongezond huis moest gaan wonen.’

› **En die tweede groep?**

‘De tweede groep bestaat uit de mensen die zoals het heet zijn getroffen door de hardheid van de wet. De wet zegt namelijk: als je een fout maakt, moet alle ontvangen kinderopvangtoeslag terug. Dus als je bepaalde formulieren niet hebt toegestuurd, een vinkje niet goed hebt gezet of een eigen bijdrage niet tijdig betaald – huppatee, alles terugbetalen. Sommige ouders hadden even een betalingsregeling met de kinderopvang – huppatee, alles terugbetalen. Sommige ouders was als een soort reclamepraatje door de kinderopvang verteld: je hoeft geen eigen bijdrage te betalen – huppatee, alles terugbetalen. Donner stelt voor deze groep voor: je krijgt de toeslag die je had moeten krijgen alsnog. Maar alleen als je voor meer

dan 10.000 euro benadeeld bent en als het niet langer dan vijf jaar geleden is geweest. Maar dus géén compensatie.’

› **Dat was het advies van Donner. Daar was je niet tevreden mee, maar de regering is verder gegaan toch?**

‘De regering is erop en erover gegaan. Ze houden weliswaar dat onderscheid in groepen. Maar voor de tweede groep schrappen ze de eis van minimaal 10.000 euro en de vijf-jaargrens. Dat wordt 1500 euro en vijftien jaar – wat betekent dat bijna iedereen nu in aanmerking komt. Daarnaast wordt er gekeken naar mensen die op een CAF-achtige manier als fraudeur zijn bestempeld. Met als gevolg dat er in plaats van 1800 ongeveer 3000 mensen in de eerste groep zitten – en dus gecompenseerd worden. En dat er 20.000 mensen in de tweede groep zitten – die hun niet-ontvangen toeslag alsnog kunnen krijgen.’

› **Dat is een behoorlijke overwinning.**

‘De mensen uit de CAF-groep worden zelf benaderd; daarvan zijn de gegevens bekend. Voor die grotere groep komen loketten in het land waar ze zich kunnen melden. En, heel belangrijk, ze krijgen een casemanager. Niet een telefoonnummer, tien keer doorverbinden en steeds weer een nieuwe naam. Nee, een persoon die ook de opdracht heeft coulant te werk te gaan. Er zijn ouders die alles kwijt zijn – na een gedwongen verhuizing, het verliezen van hun baan, een faillissement. Als het dan twaalf jaar geleden is, zijn ze gewoon veel papieren kwijt. De kinderopvang mag je gegevens ook maar zeven jaar bewaren. Dus die ouders moeten geholpen worden, en zoals het nu op papier staat, gaat dat ook echt gebeuren.’

› **Je zegt ‘op papier’: betekent dat dat je er geen vertrouwen in hebt?**

‘Ik ben sceptisch. Aan de andere kant: de ouders met wie ik samen deze strijd heb gevoerd, zeiden na een bijeenkomst met de staatssecretaris dat zij er wel vertrouwen in hebben. Laten we van dat vertrouwen uitgaan, maar wel heel nauwgezet volgen of die afspraken ook opgevolgd worden. Daarnaast heb ik nog wel kritiek op de regeling.’

› **Wat is je kritiek?**

‘Die tweede groep, die zeg maar door een foutje keihard is aangepakt, wordt niet gecompenseerd. Maar die keiharde aanpak leidt er wel toe dat mensen jarenlang in de shit zitten. Het werkt zo. Als jij in de fraudebak terecht komt, kom je nergens meer voor in aanmerking. Niet voor betalingsregelin-

Renske Leijten in de Tweede Kamer tijdens een debat over de reorganisatie van de belastingdienst.

‘We willen een par

gen. Ze gaan alles keihard terugvorderen, ook toeslag die je wél terecht hebt ontvangen. Je schuld verjaart nooit. Ze leggen loonbeslag, ze halen je huis leeg, ze dwingen je om je huis te verkopen, ze halen je auto van de weg en ze verrekenen alle andere toeslagen met je schuld. Die mensen hebben jarenlang in bittere armoede gezeten. Ik vind dat als jij kan laten zien dat je door dat hardvochtige beleid in de problemen bent gekomen, je ook in de compensatieregeling moet vallen.’

› **Moet dat niet voor iedereen in die groep gelden?**

‘Nee, ik heb via ons meldpunt mensen gezien die bijvoorbeeld net een erfenis hadden gehad en die in een keer 20.000 euro konden betalen. Die hebben nooit in de shit gezeten. Maar die moeten het niet-ontvangen bedrag natuurlijk wel terugkrijgen.’

› **Hoe komen mensen in die groep eigenlijk in de fraudebak terecht?**

‘Dat is een van de dingen die we nog niet precies weten. We weten dat sommige ouders er zijn uitgepikt door de algoritmes

foto Jaco Klamer /HH©

lementaire enquête en niets minder'

en zoekmachines van de Belastingdienst. Welke algoritmes maken nou dat je als ouder 'uit het systeem wordt geworpen', zoals dat heet? Bijvoorbeeld: je hebt een tweeling. We hebben bij het meldpunt relatief veel ouders met tweelingen. Er was blijkbaar een aanwijzing dat sommige mensen twee kinderen aangaven en er maar een hadden. Punt is: risicoselectie is stap één, maar dan moet je kijken: klopt het? Het lijkt erop dat mensen op basis van die risicoselectie gewoon meteen in de fraudebak gegooid zijn.'

› Maar dan kun je toch bewijzen dat je niet fraudeert?

'Het volgende gebeurt. Je moet je urenstaat, contract van je werk, het contract met de kinderopvang opsturen en het bewijs dat je je eigen bijdrage betaald hebt. Al die ouders vertellen mij: wij kregen dat verzoek. We verzamelden al die gegevens en stuurden ze op. Om vervolgens van de Belastingdienst te horen: niks ontvangen. Sommigen gingen naar de Belastingdienst toe om de documenten in te leveren. En dan weer: niets ontvangen. En dan zegt de Belastingdienst ineens: u heeft geen

bewijs geleverd, dus geen geld; we gaan alles terugvorderen.'

› Hoe kan dat?

'Van klokkenluiders weten we dat veel documenten, omdat ze geen capaciteit hadden, in een kamertje werd gelegd. En de inhoud van dat kamertje werd om de zoveel tijd vernietigd. Dat waren waarschijnlijk al die bewijzen van die ouders.'

› Je bent een enquête onder medewerkers van de Belastingdienst begonnen. Waarom?

'Om een volledig en eerlijk beeld te krijgen. Ik heb natuurlijk wel berichten gekregen van medewerkers. Sommige hebben nog meer informatie, sommige schamen zich dood en sommige zeggen: houd eens op met ons een slechte naam bezorgen. Ik vind dat al die geluiden gehoord moeten worden. Uiteindelijk willen we allemaal een Belastingdienst waar we op kunnen vertrouwen.'

› Maar waarom laten die medewerkers dit gebeuren?

'De meeste willen dit niet. Veel overheids-taken zijn onder het neoliberalisme naar

de markt gebracht, maar wat overbleef werd ingericht als een overheid die mensen wantrouwt. Niet bij de mensen aan het loket, maar in systemen, in manieren van denken. Je mag maar twee contactmomenten hebben, processen moeten efficiënter, alles wordt gemeten, er wordt fabrieksmatig gewerkt. De ziel van de overheid is weg. Dat leidt tot frustratie van ambtenaren en van de mensen die met hen te maken krijgen. Geef ambtenaren autonomie terug, vertrouw ze. Geef ze ruimte voor de menselijke maat.'

› Kunnen we dit soort nachtmerries voorkomen?

'Niet als we niet weten wat er precies gebeurd is. Belangrijkste is nu eerst dat de ouders goed gecompenseerd worden – en ook meer dan die eerste groep van drieduizend. Maar er zijn nog rafelrandjes. Waarom was er een zwarte lijst gemaakt? Waarom is die niet uit de lucht gehaald toen bleek dat die niet aan de privacywetgeving voldeed? Is er strafbaar gehandeld? De disproportionaliteit was bekend, de gevolgen voor de ouders waren bekend, dan heb je eigenlijk de plicht om daar iets aan te doen. Ik wil dus weten wat er precies gebeurd is. En dat mensen erop aangesproken worden. Wiebes wist het, Asscher wist het misschien. Ergens is een besluit genomen om dit zo te laten. Dat moeten we weten. Pas dan kan er een streep onder.'

› Wat is daarvoor nodig?

'Een parlementaire enquête en niets minder. Daar zitten partijen niet om te springen, omdat hun mensen erbij betrokken waren. Maar ja, tot het zover is blijven journalisten en anderen woelen en graven; en komt er steeds weer nieuwe ophef over ontdekkingen. Zoals begin april toen bleek dat de dienst werkte met *targets*, oftewel er moest een bepaald bedrag binnengehaald worden aan fraudezaken. Zo gaan we van affaire naar affaire en blijven we staatssecretarissen excuses zien maken in de Kamer.'

› We hebben het laatste hierover nog niet gehoord.

'Nee. Het is een enorme overwinning voor de ouders, die ook zelf met ons hebben gestreden. Het feest stellen we in verband met corona nog even uit, maar dat komt er zeker. En tegelijk zullen we zonder een parlementaire enquête niet weten hoe we dit in het vervolg kunnen voorkomen.' •

tekst Diederik Olders

LINKSVOOR **MISTER SIXTIES**

Vraag Patrick Bakkenes (34) uit IJsselstein iets over de jaren zestig en de anekdotes en bespiegelingen vliegen over tafel. Hij schreef er een boek over, *Kantelaars van de Sixties*, dat onlangs uitkwam. Wat fascineert hem zo aan dat tijdperk? 'De kanteling die plaatsvond in de manier van denken. Over álles. Van kunst en muziek tot emancipatie, van democratisering tot individuele en seksuele vrijheid. De effecten zijn nog altijd merkbaar. Het was een revolutie van de geest.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Hoe lang ben je al lid van de SP?**

'Sinds mijn achttiende. Daarnaast was ik actief voor Occupy en de Rode Hesjes.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**

'Ik ben projectmanager bij een drukwerkintermediair: ik zorg dat boeken zo mooi mogelijk worden uitgegeven, van layout tot drukproces. Daarnaast schrijf ik zelf boeken en gedichten. Ik treed ook op als dichter, samen met een band.'

› **Waar gaat je boek over?**

'Ik heb twaalf mensen geïnterviewd die invloed hadden op de omwentelingen van de jaren zestig. Een generatie die taboes doorbrak, maatschappelijk, politiek en cultureel. Ze vertellen over toen maar ook hoe ze tegen de huidige tijd aankijken.'

› **Wat heeft je het meest verrast?**

'Dat zoveel wat wij nu kennen uit die jaren stamt. Lowlands ontstond toen bijvoorbeeld – in Utrecht. Maar ook hoe er tegen drugs

werd aangekeken. Armand, die ik goed heb leren kennen, kon daar heel boeiend over vertellen.'

› **Koos Zwart las op de radio de wietprijzen voor.**

'Ja, ik heb een deel van zijn archief! Gekregen van een andere sixties-vriend. Twee schoenendozen vol.'

› **Jij kent iedereen uit die tijd?**

'Nee joh, ik zit wel helemaal in die sixties-scene maar ken niet iedereen. Als er SP'ers zijn die actief waren in de bewegingen van die tijd, dan hoor ik dat graag! Neem contact op, dat vind ik leuk.' •

BART LEEST

WIE Bart van Kent, SP-Tweede Kamerlid, woordvoerder Sociale Zaken en Werkgelegenheid

WAT *Uitgebuit: Het verhaal van de Nederlandse werkvloer*. Emiel Woutersen, uitg. Atlas Contact (2019).

‘GRUWELIJK VERBRAND BIJ EEN KWEKERIJ’

› En?

‘Vanuit mijn werk in de Tweede Kamer weet ik natuurlijk al het nodige en ken ik al veel verhalen. Het meest schrijnende voorbeeld in het boek gaat over een ongedocumenteerde die bij een biologische paprikakweker bij het stomen van de grond een bubbel uit het plastic probeert te trappen en vervolgens bijna levend verbrandt. En z’n hele leven daar de gevolgen van draagt. Dat is het meest tragische wat ik in het boek heb gelezen. Waar ik ook erg benieuwd naar was, is de kwestie rond de polaroidfoto’s (doorgaans migranten zonder verblijfsstatus die foto’s maken van uitgaanspubliek – red.). Het verhaal is dat een centrale figuur polaroidcamera’s ter beschikking stelt, die de foto’s afperst en onder druk zet. Maar het boek geeft geen antwoord op hoe dat precies in elkaar zit.’

› Conclusie?

‘Wat je ziet is dat werknemers worden gebruikt alsof het producten zijn. Dat gaat om ongedocumenteerden, om arbeidsmigranten, maar ook over Nederlandse werknemers. Bijvoorbeeld bijstandsgerechtigden die bij PostNL moeten werken en uitzendbureau TempoTeam dat dan via het zogenaamde *contracting* een hele afdeling overneemt. Zo zijn er een heleboel voorbeelden waarbij werknemers worden uitgebuit. We praten over twee dingen. Ten eerste: de flexibele arbeidsverhoudingen die ervoor zorgen dat mensen niet of nauwelijks in staat zijn

om voor zichzelf op te komen. Omdat ze er meteen uitvliegen. Ten tweede: de echt schrijnende situatie die kan ontstaan als je daarbovenop ook nog eens geen legale status in Nederland hebt. Dan ben je helemaal afhankelijk van de werkgevers en koppelbazen.’

› Maar arbeidsmigranten zijn toch niet allemaal illegaal?

‘Het boek gaat voor een deel over ongedocumenteerden. Ik heb zelf veel contacten met zogenaamde *domestic workers*, die huizen schoonmaken. Een aantal groepen daarvan zijn in Nederland ook wel door de FNV georganiseerd. Daar zie je het samenspel van én geen papieren hebben én flexcontracten. Dat zijn degenen die echt superafhankelijk zijn. Arbeidsmigranten werken veelal via duizenden malafide uitzendbureaus en zijn op die manier vaak zowel voor hun werk en huisvesting als voor hun zorgverzekering en vervoer afhankelijk van een en dezelfde partij. Dat komt in het boek ook goed naar voren. En iedereen die aan het woord komt, doet dat anoniem – want iedereen vreest voor de consequenties.’

› Wat kunnen we daaraan doen?

‘De coronacrisis leert nu ook: stop het verschuiven van het risico van de werkgever naar de werknemer door middel van flexwerk. Dat is op alle manieren slecht, dat zien we nu aan de inkomenspositie van mensen. Het boek beschrijft ook duidelijk wat dat betekent voor de afhankelijkheid

‘Mensen worden gebruikt alsof het producten zijn’

van mensen en de kwetsbaarheid voor uitbuiting die dat tot gevolg heeft. Verder: we moeten af van de malafide uitzendbureaus, waar er duizenden van zijn. Als SP hebben wij al talloze keren het voorstel gedaan om een vergunningplicht in te voeren. Maar dat is door de verschillende regeringen steeds vooruitgeschoven. Met als resultaat dat we nog steeds duizenden malafide uitzendbureaus hebben die op grote schaal mensen uitbuiten. Dat is al jaren zo en daar moet echt een eind aan gemaakt worden. •

› Lezen?

‘Zeker lezen. En vervolgens in actie komen.’

tekst Rob Janssen

Gedicht

Onze Helden van de Zorg
behandelen coronapatiënten
met gevaar voor hun leven!
Zal de patiënt het halen?
Onzekere tijden

En verplegers(sters)
met beademingsapparatuur
op de Intensive Care (IC)
gaan hun liefdevolle zorg toewijden

Hoop doet leven!
Onze Helden van de Zorg
Zet 'm op!
En red de patiënt!

Gerrit Drenthe, Amsterdam

Hamsteren?

Nu actueler dan ooit. *Hans Verschoor, Utrecht*

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Tribune april 2020

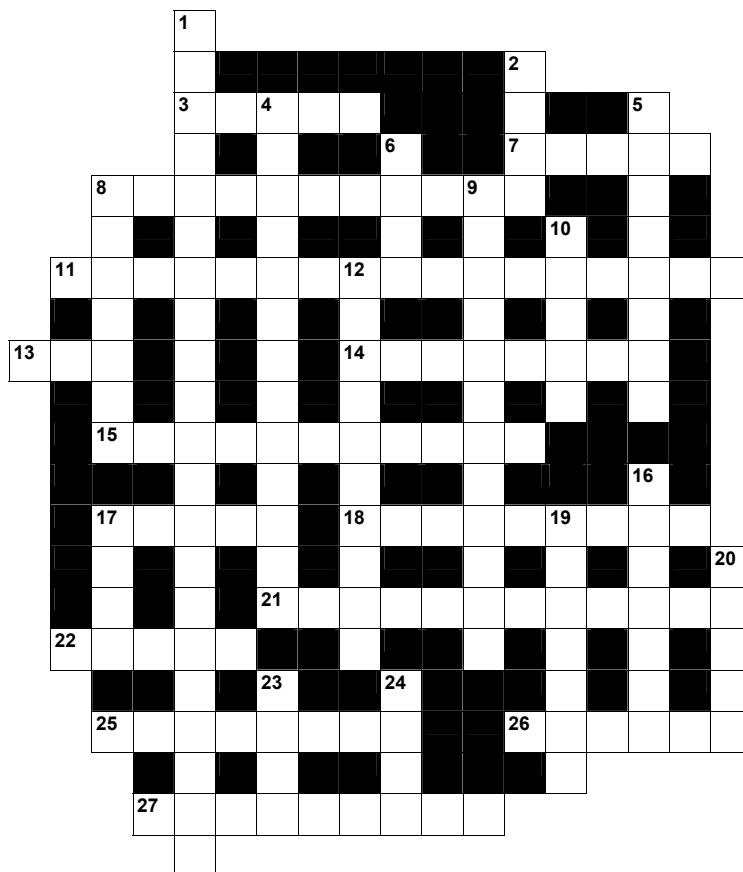
CRYPTOGRAM

Horizontaal

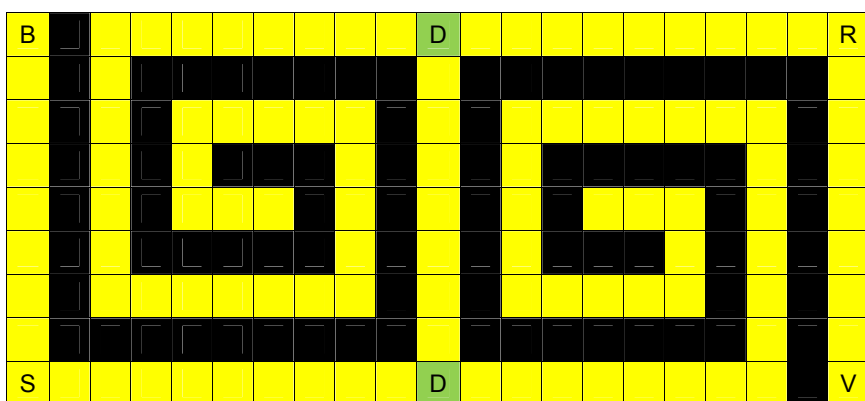
- 3 Haargroei in de keel. (5), 7 Geeft gewiekte klap. (5)
 8 Uitwijkmogelijkheid voor criminele vliegtuigen. (11)
 11 Ongewenst zwanger na seks op de achterbank? (17), 13 Geen water? Onvruchtbaar. (3), 14 Waargenomen eerbetoon. (8)
 15 Vogelvariant van de angsthaas heeft darmklachten. (11)
 17 Vervoermiddel van bamboekauwende luiaard.(5)
 18 De bevestiging is, ik geef het toe, correct. Maar... (9 en 3,2,4)
 21 Een pukkel? 't Is maar hoe je het bekijkt. (12), 22 Komop, het steegje in! (5), 25 Dat deed een butler. (8), 26 Integer slachtoffer. (6)
 27 Geen traag openbaar vervoer. (9)

Verticaal

- 1 'Spuiten en slikken voor dummies.' (21), 2 Speelse nobele vrouw. (4), 4 Daar naar buiten? Dan ga je er niet op vooruit. (13)
 5 Woning(inrichting) voor broedende vogel. (8), 6 Sportkleding. (4), 8 Plattelandsfamilie van de boomchirurg? (7), 9 Met weerzin gegeven antwoord? (12 en 5,7), 10 Zonder specerijen is het maar matig leuk. (5), 12 Handschrift van een geleerd man. (10), 16 Geen toegevoegde middelen: dan oogt het onbedorven. (7), 17 Stok waar je voor kunt staan. (4), 19 Schoongemaakt is het (g)een wortel. (7), 20 Krachtig ruikend. (5), 23 Gesplitst erfstuk. (4), 24 De overwinning van de persoonlijke voornaamwoorden. (4 en 2,2)

ANTI-SPIRAALTJE

Anagrammatica! U begint linksboven. Vind eerst een 9-letter woord dat samengesteld kan worden uit alle individuele letters van de omschrijving onder '1' en plaats dit in de linkerbalk. Plaats dan een woord van 11 letters op de onderste regel, volgens '2'. Volg de spiraal (sla altijd 'linksaf'): het derde woord gaat van onder naar boven, dan rechts-naar-links etc. Iedere laatste letter van een woord is de beginletter van het volgende.

Deze Antispiraal heeft een tweede 'krul'. Begin dus ook van rechtsonder naar rechtsboven, maar dan met de anagrammen onder 'a', dan 'b', etc. Het derde woord (begin en eind een 'D') is een palindroom. Sla bij de groene vakjes weer linksaf voor het volgende woord. 6 'hoekletters' zijn al ingevuld. De 'ij' wordt een 'y' (dus één letter). Misschien dat u een ander woord vindt dan wij als oplossing geven: zolang het een Nederlands woord is en u alle letters uit de omschrijving gebruikt, mag dat natuurlijk. Veel plezier!

OPLOSSING CRYPTOGRAM MAART 2020

Horizontaal

- 7) Halsbreekende toeren
 9) Deelnemer 10) Tijdbalk
 11) Stuiptrekking
 14) Meesterschilder
 18) Mammoettanker 19) Enid
 20) Kwartiermeester
 21) Roestgans.

Verticaal

- 1) Kwaad 2) Bloeden
 3) Tegenprestatie 4) Meneer
 5) Bestek 6) Beslag
 8) Balkunstenaar 11) Spelmaker
 12) Esc 13) Breiwerk 15) Sonde
 16) Hoekmaat 17) Dienst.

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

De eervolle vermelding is voor Theo Kick uit Lelystad, voor zijn omschrijving bij (6)
Microcontactje: Kushandje

De winnaar van de maartpuzzel 2020 is Carma Woltjer uit Enschede.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 6 mei naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

